

Rudolf Štajner:

Slika zemaljske evolucije u budućnosti [GA 204]

Priprema za Šestu Epohu [GA 159]

Povodom reči upozorenja Rudolfa Štajnera

**Marta Kelc, Rudolf Štajner: *U Budućnosti*
Citati iz dela Rudolfa Štajnera**

Sarajevo, 2013.

SADRŽAJ

<i>Slika zemaljske evolucije u budućnosti [GA 204]</i>	3
<i>Priprema za Šestu Epohu [GA 159]</i>	12
<i>Povodom reči upozorenja Rudolfa Štajnera</i>	23
Marta Kelc (Martha Keltz), <i>Rudolf Štajner: U Budućnosti</i>	
Citati iz dela Rudolfa Štajnera	25
Dvojnost Dobra i Zla.....	29
Napomene.....	34

kaducej

Rudolf Štajner
Slika zemaljske evolucije u budućnosti
[GA 204]

¹ Predavanje je poznato i kao: *Slika budućeg razvoja Zemlje (A Picture of the Earth's Future Development)*, 14. od 17 predavanja objavljenih pod naslovom: *Perspektive razvoja čovečanstva (Perspectives on Humanity's Development; izvorno: Perspektiven der Menschheitsentwicklung. Der materialistische Erkenntnisimpuls und die Aufgabe der Anthroposophie. Der Mensch in seinem Zusammenhang mit der Kosmos. GA 204. Prevod nerevidiranog teksta na engleskom jeziku preuzetog iz Rudolf Steiner Archive: Lectures, Ana Hafner.*

Ovo je vreme kada se velika pažnja, počev od ozbiljne nauke do naučne fantastike, posvećuje “svemirskom prostranstvu.” Postoje najrazličitije spekulacije o posetiocima iz drugih svetova. Iza svega toga može da bude instinktivni osećaj – pravi sam po sebi, no često iskrivljen u izražavanju – da prividna izolovanost čoveka na Zemlji nije konačna; da čovek nije sam u univerzumu. Zbog toga ponovo objavljujemo ovo predavanje (prvi put objavljeno u časopisu, “Anthroposophy,” na Uskrs, 1933., i već odavno ga nema u štampi) u kojem je Rudolf Štajner govorio, kratko i enigmatično, o potrebi da se prepoznaju i prihvate određena bića, “koja nisu ljudska,” a koja su se od sedamdesetih godina prošlog veka spuštala iz kosmičkih sfera u kraljevstvo zemaljskog postojanja, donoseći sa sobom “supstancu i sadržaj duhovne nauke.” – Izdavači.

Dornah 13. maj, 1921

Predavanja koja sam nedavno održao o prirodi boja² mogu biti od pomoći da se ukaže na to da možemo razumeti pravo biće čoveka samo ukoliko ga povežemo sa vascelim univerzumom. Ukoliko postavimo pitanje: Šta je čovek u svojoj istinskoj prirodi? – onda moramo da sa Zemlje pogledamo naviše ka onome što je izvan Zemlje. To je sposobnost koja je neophodna naročito u naše doba. Ljudski intelekt je postajao sve maglovitiji i kao rezultat razvoja koji se dogodio u devetnaestom veku, više nije ukorenjen u realnosti.

Ovo nedvosmisleno ukazuje na to da je krajnje vreme da čovek otkrije kako može da primi nove impulse u svoj duševni život te ćemo danas obratiti pažnju na određena velika kosmička zbivanja koja su nam već poznata iz drugog ugla.

Većina od vas je pročitala knjigu *Tajna nauka u skici*, i shvatila da je jedan od velikih događaja u zemaljskoj evoluciji bilo odvajanje Meseca od Zemlje. Mesec, kojeg danas vidimo da nas obasjava iz kosmičkog prostora, nekada je bio sjedinjen sa Zemljom. Potom se odvojio od nje i sada kruži oko nje kao njen satelit. Znamo koje su radikalne promene u čitavom toku evolucije povezane sa ovim odvajanjem Meseca od Zemlje. Moramo se vratiti daleko unatrag u vremenu, pre atlantskog potopa, da pronađemo onu epohu tokom koje se Mesec izdvojio iz tela Zemlje.

Danas ćemo svoju pažnju ograničiti na ono se dogodilo na Zemlji kao posledica odvajanja Meseca od Zemlje a u vezi sa bićem čoveka i kraljevstvima prirode koja ga okružuju. Iz predavanja o bojama shvatili smo da minerali – odnosno, obojene mineralne supstance – zapravo izvode svoje različite nijanse iz tog odnosa Meseca prema Zemlji. Razumevanje ove činjenice omogućuje da te kosmičke događaje vidimo kao deo umetničkog poimanja postojanja. Ali, ovde treba uzeti u obzir i druga

² [Tri predavanja - *Das Wesen der Farben*, održana u Dornahu od 6. – 8., maja, 1921. Na engleskom objavljena pod naslovom “Colour” (novo izdanje u pripremi.) (nap. engleskog izdavača) Kod nas objavljeno pod naslovom *O biću boja*, Atelje Forsa, Zrenjanin, 2002. (n.p.)

pitanja od najveće važnosti. Čovekovo biće je produkt prethodnih preobražavnja zemaljskog postojanja – naime, Saturnovog, Sunčevog i Mesečevog perioda evolucije, tokom kojih nije postojalo nikakvo mineralno kraljevstvo. Mineralno kraljevstvo kakvo danas poznajemo nastalo je prvi put u toku perioda Zemlje. Mineralna supstanca je, stoga, postala deo čovekovog bića tek u toku ovog perioda zemaljske evolucije. Tokom evolucionih faza Saturna, Starog Sunca i Starog Meseca, čovek uopšte nije imao ništa mineralno u sebi. Niti je njegova građa bila prilagođena postojanju na Zemlji. Samom svojom prirodom on je bio biće kosmosa. Pre odvajanja Meseca i pre nego što su nastale mineralne supstance sa mnoštvom svojih boja, čovek nije bio prilagođen za zemaljsko postojanje.

Dopustite da to predočim na ovaj način. Pitanje, šta mora da se dogodi čoveku, bilo je veoma stvarno za duhovna bića koja vode zemaljsku evoluciju. Da li bi trebalo da ga pošalju dole na Zemlju ili da prepuste da svoju evoluciju prođe u svetovima izvan Zemlje? Može se uistinu reći da je odvajanje Meseca, sa svim promenama koje su zbog toga usledile u Zemlji i u biću čoveka, bilo rezultat odluke duhovnih bića koja vode i usmeravaju evoluciju ljudskog roda. Zbog toga što je sirova Mesečeva supstanca bila poslana van Zemlje, čovekov organizam se razvio na takav način kojim mu je omogućeno da postane zemaljsko biće. Posredstvom ovog događaja – odvajanjem Meseca i ugradnjom mineralnog kraljevstva na Zemlji – čovek je postao zemaljsko biće, koje opastaje u sferi Zemljine gravitacije. Bez gravitacije Zemlje, on nikada ne bi mogao da postane biće sposobno da bude slobodno. Pre odvajanja Meseca on nije, u pravom smislu, bio ličnost (imao personalitet). Mogao je da postane ličnost zbog koncentracije sila koje su trebalo da izgrade njegovo telo. A ta koncentracija sila bila je rezultat izdvajanja Meseca i ugradnje mineralnog kraljevstva u zemaljsko postojanje. Čovek je postao ličnost i od tada nadalje, sloboda se nalazi u njegovom domašaju.

Od odvajanja Meseca, evolucija čoveka na Zemlji odvijala se kroz više različitih faza. A može se reći da bi, da se ništa drugo osim ovog odvajanja Meseca od Zemlje nije dogodilo, i dalje bilo moguće da se čovek izvuče iz svog organizma, tela i duše, takve slike su se javljale u drevnoj vidovnjačkoj viziji. Niti je čovek bio lišen te osobine odvajanjem Meseca. I dalje je predočavao svet u slikama i, da se ništa nije dogodilo, živeo bi u svetlu slika do danas. Ali evolucija je nastavljena. Čovek nije ostao okovan za Zemlju. Primio je impuls za evoluciju u drugom smeru – impuls koji je zapravo dostigao svoj vrhunac u devetnaestom veku.

Čak i kada je, pre mnogo vekova, ljudsko biće, kao ‘metabolički čovek,’ postalo izloženo sili Zemljine gravitacije, bilo je kao ‘čovek glave’ prilagođeno za kosmičko postojanje. U stvari, razum je počeo da se razvija. Stare vidovnjačke slike zgusnule su se u forme intelektualne svesti, kao što je to bilo do epohe četvrtog veka posle Hrista. Tada se po prvi put zbililo da je ljudski razum počeo da postaje senovit, zatamnjen. Taj proces se veoma ubrzao od petnaestog veka i danas, mada je razum posve duhovno svojstvo čoveka, njegovo postojanje nije ukorenjeno u stvarnosti.

On ima samo sliku-postojanja. Kada današnji čovek razmišlja samo svojim razumom i sposobnošću rezonovanja, njegove misli uopšte nisu ukorenjene u stvarnosti. One se, sve više i više kreću u nejasnom postojanju koje je dostiglo svoj vrhunac u toku devetnaestog veka. A danas je čovek potpuno lišen smisla za realnost. On živi unutar duhovnog elementa ali je u isto vreme materijalista. Njegove su misli – koje su duhovne ali ipak samo senka-misli (zamagljene misli) – potpuno usmerene na materijalno postojanje.

Dakle, drugi veliki proces ili događaj bio je taj da je čovek postao duhovniji. Ali duhovna supstanca nekada izvedena iz materije više nije mogla da ga produhovi. Njegova priroda postala je duhovnija ali svojim duhovnim osobinama on promišlja samo o materijalnom postojanju.

Znate da će se Mesec jednog dana ponovo sjediniti sa Zemljom. Astronomi i geolozi, koji žive u svetu apstrakcija, to ponovno spajanje Meseca sa Zemljom smeštaju hiljade i hiljade godina ranije. No to je čista iluzija. U stvarnosti to nikako nije veoma daleko. Ljudski rod kao takav postaje sve mlađi i mlađi. Ljudska bića dolaze do tačke kada će se njihov telesni i duševni razvoj odvijati samo do određenog doba u životu. U vreme Hristove smrti, događaja na Golgoti, ljudska bića su uglavnom bila sposobna da se telesno i duševno razvijaju do 33. godine života. Danas je taj razvoj moguć do 27. godine. U četvrtom milenijumu nastupiće vreme kada će se ljudi moći razvijati samo do 21. godine. U sedmom milenijumu, telesna priroda će se razvijati samo do 14. godine života. Žene će tada postati jalove. Pojaviće se potpuno drugačiji oblik zemaljskog života. To je epoha kada će se Mesec ponovo približiti Zemlji i postati deo nje.

Krajnje je vreme da čovek obrati pažnju na takve moćne događaje oblasti postojanja izvan Zemlje. Ne sme da stvara neki nejasni, magloviti i apstraktni lik božanstva, nego mora početi da bude svestan velikih događaja koji su povezani sa njegovom evolucijom. On mora da zna šta to znači kada se kaže da je Mesec nekada napustio Zemlju i da će ponovo ući u Zemlju.

Kao što je ovo odvajanje Meseca bilo presudan događaj, takvo će biti i njegovo ponovno sjedinjavanje. Tačno je da ćemo, kao ljudska bića, još nastanjivati Zemlju, mada se rođenje više neće odvijati na uobičajen način. Sa Zemljom ćemo biti povezani i na druge načine osm kroz rođenje. Do tada ćemo, međutim, evoluirati u određenom smislu. I, moramo naučiti da povežemo ono što se dešava danas – mislim na činjenicu da razum postaje sve nejasniji i nejasniji – da to povežemo sa onim što će jednog dana biti veliki događaj u zemaljskoj evoluciji – ponovno ulaženje Meseca u supstancu Zemlje.

Ukoliko razum postane još sablasniji/nezemaljskiji nego što je danas, ukoliko se ljudi nikada ne odluče da u svoje biće prime ono što se sada uliva u njih iz duhovnih svetova, neminovno će biti apsorbovani u maglovito sivilo svog intelektualnog života.

Šta je taj senoviti, zatamnjeni intelekt? On ne može da shvati stvarnu prirodu i biće čoveka. Mineralni svet je jedina oblast koju je zatamnjeni

ljudski razum u stanju da pojmi do određenog stepena. Čak i život biljaka ostaje zagonetan; a još zagonetniji život životinja; dok je ljudski život posve van dosega uma. I tako čovek ide svojim putem, razvijajući slike o postojanju koje u stvarnosti nisu ništa drugo do veliko svetsko pitanje. Njegov razum ne može da počne da shvata pravu prirodu biljke ili životinje, a ponajmanje prirodu ljudskog bića. Takvo stanje će se nastaviti ukoliko čovek propusti da sasluša ono što mu se daje u obliku novih imaginacija, u kojima je za njega oslikano kosmičko postojanje. Živa mudrost koju duhovna nauka može da prenese mora da bude primljena u njegove zatamnjene, intelektualne koncepte i misli, jer samo tako tamne-slike njegovog razuma mogu biti oživljene.

Ovo oživljavanje tamnih slika uma nije samo ljudski nego i kosmički događaj. Prisetićete se odlomka iz knjige *Tajna nauka* koji se odnosi na vreme kada su se ljudske duše uzdigle do planeta i zatim još jednom spustile u zemaljsko postojanje. Govorio sam o tome kako su se ljudi Marsa, ljudi Jupitera i drugi ponovo spustili na Zemlju. Sada se, krajem sedamdesetih godina prošlog veka, zbio jedan veoma važan događaj. To je događaj koji može da bude opisan samo u svetlu činjenica koje nam se otkrivaju u duhovnom svetu. Dok su u danima drevne Atlantide ljudska bića silazila na Zemlju sa Saturna, Jupitera, Marsa, i tako dalje – odnosno, bića duše bejahu uvučena u kraljevstvo zemaljskog postojanja – od kraja sedamdesetih godina prošlog veka, druga bića – koja ne pripadju ljudskoj vrsti – spuštala su se na Zemlju radi njihovog daljeg razvoja. Iz kosmičkih oblasti izvan Zemlje ona su silazila na Zemlju i stupala u određeni odnos sa ljudskim bićima. Od osamdesetih godina devetnaestog veka, nadzemaljska bića su nastojala da stupe u sferu zemaljskog postojanja. Upravo kao što su ljudi Vulkana bili poslednji koji se spuštahu na Zemlju tako sada vulkanska bića stvarno dolaze u oblast zemaljskog postojanja. Nadzemaljska bića su već tu i to što danas uopšte možemo da imamo povezani korpus duhovne nauke omogućeno je okolnostima da bića izvan Zemlje donose poruke iz duhovnog sveta dole u zemaljsko postojanje.

Ali, uopšteno govoreći, kakvo je gledište usvojila ljudska rasa? Ljudska rasa se, ako mogu to tako da kažem, veoma bedno ponaša prema tim bićima koja se pojavljuju iz kosmosa i – istina, polako i postepeno – silaze na Zemlju. Ljudska rasa se ne obazire na njih, zanemaruje njihovo postojanje. A to je ono što će dovesti Zemlju u tragična stanja jer u toku narednih vekova među nama će biti sve više duhovnih bića – bića čiji jezik moramo da razumemo. A to je moguće samo ako pokušamo da shvatimo ono što nam dolazi od njih: naime, supstancu i sadržaj duhovne nauke. Ona žele da nam to daju i žele da mi postupamo u smislu duhovne nauke. Njihova je želja da duhovna nauka bude prevedena u socijalno ponašanje i postupanje na Zemlji.

Ponavljam, onda, da su od poslednje trećine devetnaestog veka duhovna bića iz kosmosa dolazila u sferu našeg postojanja. Njihov dom je sfera koja se nalazi između Meseca i Merkura, no ona već zadiru dalje u oblast zemaljskog postojanja i nastoje da tu nađu uporište. A ona će to moći da

nađu ako ljudska bića budu prožeta mišlju o njihovom postojanju. To može da se izrazi i onako kako sam upravo rekao, kazavši da naš zatamnjeni intelekt mora da bude oživiljen slikama duhovne nauke. Govorimo o konkretnim činjenicama kada kažemo: duhovna bića nastoje da siđu u zemaljsko postojanje i trebalo bi da budu rado prihvaćena. Ukoliko se u ljudskom postojanju postupa suprotno pojavi/silasku ovih bića, nastupiće katastrofa za katastrofom, a zemaljski život potpuno zapasti u društveni haos. Ona ne žele ništa drugo do da budu predstraža, čuvari onoga što će se dogoditi zemaljskom postojanju kada se Mesec ponovo sjedini sa Zemljom.

Danas ljudi mogu smatrati da je relativno bezopasno razrađivati samo one automatske, beživotne misli koje nastaju u vezi sa mineralnim svetom i mineralnom prirodom biljaka, životinja i čoveka. Materijalisti uživaju u takvim mislima koje su – pa – misli i ništa više. Ali, pokušajte da zamislite šta će se dogoditi ako ljudi i dalje ne budu otkrivali nikakve druge vrste misli sve dok ne dođe vreme u osmom milenijumu da se Mesečevo postojanje ponovo sjedini sa Zemljom. Ta bića o kojima sam govorio postepeno će silaziti na Zemlju. Vulkanska bića, ‘Nadljudi’ Vulkana, ‘Nadljudi’ Venere, Merkura, Sunca, sjediniće se sa tim zemaljskim postojanjem. Ali, ako ljudska bića ne ustraju ni u čemu do suprotstavljanju njima, zemaljsko postojanje će preći u haos u toku sledećih nekoliko hiljada godina.

Biće sasvim moguće da ljudi Zemlje, ako to žele, sve više razvijaju automatski oblik intelekta – ali to može da se desi i usled stanja varvarstva. Potpuna i celovita zrelost, međutim, ne može da dođe do izražaja u takvom obliku intelekta i ljudi neće imati nikakvu vezu sa bićima koja bi rado pošla ka njima, u zemaljsko postojanje. A sva ta bića o kojima ljudi imaju takve pogrešne predstave zbog toga što taj zatamnjeni um može da shvati samo mineralnu prirodu, grubu materijalnu prirodu u mineralima, biljkama i životinjama pa i samom ljudskom kraljevstvu – sve te misli koje nemaju realnosti postaće u trenu supstancijalni realiteti kada se Mesec ponovo sjedini sa Zemljom. I iz Zemlje će izvirati užasno potomstvo bića, potomstvo automata one vrste čije je postojanje između mineralnog i biljnog kraljevstva, a zaposednuto nadmoćnim snagama intelekta.

Taj vrveći soj će zaposesti Zemlju, raširiće se Zemljom poput mreže sablasnih paukolikih stvorenja, vrste koja je niža od biljnog postojanja ali koja poseduje nadmoćnu mudrost. Te paukolike kreature biće sve međusobno povezane i svojim vanjskim kretnjama imitiraće misli koje su ljudi ispreli zatamnjenim umom, koji nije dopustio da ga duhovna nauka oživi novim oblikom imaginacijskog znanja. Sve misli kojima nedostaje supstanca i realnost biće tada obdarene bićem.

Zemlja će biti okružena – kao što je sada vazduhom i kao što je ponekad rojevima skakavaca – sojem užasnih paukolikih stvorenja, napola-mineralnih, napola-biljnih, istina isprepletenih sa izvanrednom inteligencijom, no sa veoma zlom namerom. A u onoj meri u kojoj čovek

nije dozvolio da koncepti njegovog zatamnjenog uma budu oživljeni, njegovo postojanje će biti sjedinjeno, ne sa bićima koja su pokušavala da se spuste od poslednje trećine devetnaestog veka, nego sa ovim sablasnim sojem napola-mineralnih, napola-biljolikih kreatura. Moraće da živi zajedno sa tim paukolikim stvorenjima i da nastavi svoje kosmičko postojanje unutar takvog evolucijskog poretka u koji će taj soj tada stupiti.

To je sudbina koja je vrlo nedvosmisleno deo ljudske evolucije na Zemlji, a to sasvim dobro znaju oni koji nastoje da odvratae ljudski rod od znanja duhovne nauke. Jer, postoje ljudi koji su uistinu svesni saveznici ovog procesa uplitanja u zemaljsko postojanje. Ne smemo više dopustiti sebi da nas iznenade iskazi ove vrste. Takve činjenice su pozadina onoga što danas često govore ljudi koji su preko starih tradicija još donekle svesni tih stvari i koji onda smatraju da treba da ih prekriju velom misterije. Ali više nije u redu da proces zemaljske evolucije ljudskog roda bude obavijen misterijom. Ma koliko da je otpor veliki, te stvari moraju da budu rečene, jer, kao što stalno ponavljam, prihvatanje ili odbijanje duhovno-naučnog znanja je ozbiljno pitanje koje se tiče celokupnog čovečanstva.

Danas sam govorio o pitanju o kojem ne možemo prosuđivati ravnodušno jer je ono sastavni deo same teksture kosmičkog postojanja. Pitanje je da li će ljudska bića odlučiti da postanu dostojna da prime ono što dobri duhovi, koji žele da se sjedine sa ljudima, donose dole iz kosmosa ili da li ljudi nameravaju da svoje buduće kosmičko postojanje potraže u isprepletenom, paukolikom potomstvu vlastitih zatamnjenih misli? Nije dovoljno da se danas u apstraktnom smislu govori o potrebi za duhovnom naukom. Jedina stvar koja se može učiniti je zaista pokazati kako misli postaju stvarnost. Ljudi su danas obasuti užasavajućim apstraktnim teorijama, kakva je, na primer, "Misli postaju stvari," ili sličnim frazama. Apstraktni iskazi ove vrste uopšte ne uspevaju da prenesu potpunu i konkretnu stvarnost. A konkretna stvarnost je ta da će u vremenu koje dolazi, intelektualne misli, koje danas ljudi razvijaju u sebi, puzati po Zemlji poput paukove mreže u koju će ljudska bića biti zapletena ukoliko ne posegnu za svetom koji se nalazi izvan i iznad njihovih zatamnjenih misli i pojmova.

Moramo naučiti da sa najdubljom ozbiljnošću prihvatimo takva pitanja kao što su ona na koja sam ukazao u zaključku svojih predavanja o prirodi boja, kada sam rekao da nauka o bojama mora da se uzdigne iz oblasti apstraktne fizike u područje gde stvaralačka mašta i osećaj umetnika, koji razume pravu prirodu boja idu uporedo sa percepcijom sveta prosvetljenog duhovnom naukom. Videli smo kako priroda boje može da se razume, kako ono što moderna fizika sa svojim nemaštovitim grafikonima odvodi u ahrimanski svet, može da bude uzdignuto u sferu umetnosti, tako da tamo bude postavljena teorija boja – istina, daleko od postavki moderne nauke ali u stanju da obezbedi pravi temelj za umetničku kreaciju, samo ukoliko je čovek primi u svoje biće.

A tu je i još jedna zamisao koja se mora uzeti veoma ozbiljno. Šta je to što danas nalazimo širom civilizovanog sveta? Mladi studenti odlaze u bolnice ili na univerzitete da proučavaju nauku, i objašnjava im se građa ljudskog bića. Proučavanjem tela uče o kostima i ostalim delovima organizma. Pretpostavlja se da bi, iz niza apstraktnih misli, mogli da se upoznaju sa prirodom čovekovog bića. Ali, na taj način je moguće naučiti samo ponešto o mineralnom delu ljudskog organizma. Tom vrstom nauke možemo da upoznamo samo deo čovekovog bića koje ima značaj od vremena odvajanja Meseca do njegovog povratka, kada će zatamnjene misli modernog doba postati paukolika stvorenja koja imaju konkretno postojanje.

Mora se razviti takav oblik znanja koje daje potpuno drugačiju koncepciju čovekovog bića, a ono može da se razvije samo podizanjem nauke do nivoa umetničke percepcije. Tada ćemo shvatiti da nauka, kakva je danas, može da pojmi samo mineralnu prirodu, bilo u samom mineralnom kraljevstvu ili u kraljevstvima biljaka, životinja i čoveka. Čak i kada se primenjuje na biljno kraljevstvo, nauka mora da postane neka forma umetnosti, a još više ako se radi o životinjskom kraljevstvu. Besmislica je misliti da se oblik i struktura životinje mogu shvatiti sredstvima kojima se služe anatomi i fiziolozi. I sve dotle dok ne shvatimo da je to besmislica, zatamnjeni um ne može biti preobražen u živo, duhovno, razumevanje sveta. Ono čemu danas na univerzitetima uče mlade studente u tako apstraktnoj formi, mora da bude preobraženo i mora doista da dovede do umetničkog poimanja sveta. Jer, i sam svet prirode stvara kao umetnik. I dok ne shvatimo da je priroda svet stvaralačke umetnosti koji može da se razume samo kroz umetnički osećaj, u našu sliku sveta neće ući nikakvo isceljenje.

U komorama za mučenje srednjevekovnih dvoraca, ljudi su bili zatvarani u ono što se zvalo 'gvozdena devica,' gde su bili polako osakaćivani gvozdenim šiljcima. To je bio fizički postupak i autentičniji od onog koji danas studenti moraju da podnesu kada uče anatomiju i fiziologiju i kada im se govori da na taj način stižu znanje o prirodi čoveka – no, u osnovi postupak je isti. Sve što može da se razume o prirodi čoveka ovakvim metodama proizilazi iz jednog stava uma koji se ne razlikuje od stava onih koji se nisu protivili primeni mučenja u srednjem veku. Studente uče o ljudskom biću kada je ono raskomadano – uče ih samo o mineralnoj strukturi u čoveku, o onom delu njegovog bića koji će jednog dana biti utkan u mrežu paukolikih stvorenja koja se roje širom Zemlje.

Teška je to sudbina da moć treba prepustiti ljudima koji se prema najistinitijim mislima odnose kao prema apsurdnostima i koji preziru impulse koji su najunutarnije i najbliskije povezani sa dobrobiti ljudske evolucije, sa celokupnom misijom ljudskog roda u svetu. To je tragično stanje stvari i mi ne smemo da zatvaramo oči pred tim. Jer, samo shvatanjem dubine takve tragedije ljudi će biti dovedeni do tačke rešavanja, svako ponaosob, da pomogne zatamnjenom razumu da prizna duhovni svet koji silazi odozgo da bi taj intelekt mogao da bude spreman

za uslove budućih vremena. Nije ispravno da taj zatamnjeni intelekt bude uvučen u poredak niži od biljnog, u soj paučastih stvorenja koja će se širiti po Zemlji. Čovekovom biću je potrebno da dostigne viši nivo postojanja kada, u osmom milenijumu, žene postanu neplodne i Mesec se ponovo sjedini sa Zemljom. Zemaljsko tada mora da ostane iza, sa čovekom koji ga usmerava i kontroliše sa spoljašnje strane poput nekog predmeta koji ne treba da ponese sa sobom u kosmičko postojanje. Čovek mora sebe da pripremi tako da ne treba da bude uključen u ono što neminovno mora da se razvije na površini Zemlje na taj način.

Čovek se spustio u zemaljski život iz prezemaljskog postojanja. Njegovo rođenje iz žene počinje odvajanjem Meseca, ali ta fizička forma rođenja je samo prolazna epozoda u velikom zamahu (procesu pročišćavanja) kosmičke evolucije i biće zamenjena drugom. To je faza, predodređena da čovek u njoj stekne osećaj i svest o slobodi, vlastite celovitosti individualiteta i personaliteta. To je faza koju nipošto ne treba potceniti. U čitavom kosmičkom procesu bila je neophodna no ne sme da ostane zauvek nepromenjena. Čovek ne sme da se prepusti olakom pretpostavljanju jednog apstraktnog boga, nego da se osposobi da konkretno sagledava stvari koje su povezane sa njegovom evolucijom. Jer, njegovo biće duše-i-duha može iznutra da bude podstaknuto samo kada on stvarno shvata prirodu konkretnih realija povezanih sa velikom epohom ka kojoj ga vode njegovi uzastopni zemaljski životi.

To je ono što nam danas kazuje prava duhovna nauka. Ljudska volja je u opasnosti da bude lišena duhovnih impulsa i da bude uhvaćena u paukovu mrežu koja će se migoljiti širom Zemlje. Postoje ljudi koji zamišljaju da će ostvariti svoje ciljeve unapređujući vlastiti duhovni razvoj a ostavljajući ostale svoje bližnje u stanju neznanja. A ogromna većina živi posve nesvesna užasne sudbine koja ih čeka ako se prepuste onome što je drevni vid duhovnog znanja nazivao "šesnaest staza izopačenosti." Jer, kao što ima mnogo načina kojima se zatamnjeni um može usmeravati ka impulsima i znanju koje dolazi iz duhovnog sveta, ima naravno mnogo načina kojima će varijeteti zatamnjenog intelekta moći da budu sjedinjeni sa paukolikim bićima koja će istkati svoju mrežu po Zemlje u vremenima koja dolaze. Razum će tada biti utelovljen u samim udovima i pipcima tih paukolikih stvorenja, koja će u svojim čudesnim međusobnim utkanostima i vijugama nalik kaduceju³ predstavljati začuđujuću mrežu složenih oblika.

Samo unutrašnjim razumevanjem onoga što je doista umetničko, čovek će biti u stanju da shvati oblast koja je viša od mineralnog postojanja – onu oblast čiji izraz vidimo u suštinskom oblikovanju i formi površina stvari na svetu.

³ Hermesov štap, prikazan kao kratki glasnički štap isprepleten dvema zmijama u obliku dvostruke spirale, a ponekad su iznad zmija i krila. U poznoj antici je služio i kao osnova za astrološki znak planete Merkur; a u rimskoj ikonografiji često je bio prikazivan u levoj ruci rimskog boga Merkura (grčki bog Hermes), glasnika bogova, vodiča mrtvih i zaštitnika trgovaca, kockara, lažljivaca i kradljivaca. Kaducej se često koristi kao simbol medicine, posebno u Severnoj Americi, zbog mešanja s tradicionalnim simbolom medicine Asklepijevim/Eskulapovim štapom koji ima samo jednu zmiju, a nema krila. (v. sliku ispod sadržaja) (n.p.)

Geteova teorija o preobražavanju bila je najznačajnije otkriće. Sitničavci njegovog doba odnosili su se prema njoj kao diletantizmu, a i danas prevladava slično mišljenje. Ali, u Geteu je jasnost uvida bila kombinovana sa osobinom viđenja koje i samu prirodu doživljava kao aktivni izraz umetničkog stvaranja. U vezi sa životinjskim svetom, Gete je dosegao samo tačku primene ovog principa preobražavanja na oblike pršljenova i kosti lobanje. Ali proces kojim su preobraženi oblici prethodnog postojanja, kojim je preobraženo telo prethodnog postojanja, kojim se telo prethodnog života preobražava u glavu narednog života – samo unutarnjim razumevanjem ovog čudesnog umetničkog preobražaja radikalnih kostiju u sferične, možemo uistinu da primetimo razliku između glave i preostalog dela ljudske građe. Bez tog uvida ne možemo uočiti unutrašnju, organsku povezanost glave i ostalog dela ljudskog tela.

A to je forma umetnosti koja je istovremeno i nauka. Kad god nauka ne uspe da postane umetnost, degeneriše se u sofističko znanje koje gura čovečanstvo u propast kada se radi o njegovom kosmičkom postojanju. Prema tome, uviđamo kako prava duhovna nauka ukazuje na neophodnost umetničkog uvida i doživljavanja. Ta osobina je već postojala u Geteovoj duši i iskazana je u njegovoj himni u prozi, pod naslovom *Priroda*, napisanoj oko 1780, a počinje: “Priroda! Okruženi smo njome i u njenom smo zagrljaju ...” Ideje su zajedno tako čudesno isprepletene da je ova himna poput izraza čežnje da primi duh iz kosmičkog Sveukupnosti.

Uistinu se može reći da bi razvoj misli, sadržan u Geteovoj himni prirodi, pružio boravište bićima koja bi rado da se spuste iz kosmosa na Zemlju. Ali jalova shvatanja fiziologije i biologije, sistematizovanje biljaka i teorije koje su se razvile u toku devetnaestog veka – sve te misli koje, kako sam ukazao u predavanjima o boji, doista nemaju nikakve veze sa stvarnom prirodom biljaka – ne mogu da probude nikakvo istinsko znanje niti mogu iole bliže dospeti do bića čoveka. Dakle, korpus znanja koji se danas smatra naukom u suštini je produkt Ahrimana, koji vodi čoveka ka zemaljskom uništenju i sprečava ga da uđe u sferu koju bića izvan Zemlje pokušavaju da postave unutar domašaja čoveka od poslednje trećine devetnaestog veka.

Bavljenje duhovnom naukom nije nikakva apstraktna težnja. Baviti se duhovnom naukom znači otvoriti vrata onim uticajima koji dolaze izvan Zemlje i koji nastoje da se spuste na Zemlju od poslednje trećine devetnaestog veka. Bavljenje duhovnom naukom je usitinu kosmički događaj kojeg moramo biti potpuno svesni.

I tako smo sagledali čitav raspon vremena od odvajanja Meseca do njegovog povratka. Mesec koji, kako kažemo, ka nama reflektuje Sunčevu svetlost, zaista je duboko povezan sa našim postojanjem. On se izdvojio iz Zemlje da bi čovek mogao da postane slobodno biće. Ali, taj vremenski period čovek mora da iskoristi na takav način da ne pripremi građu koja bi se, povratkom Meseca u sferu Zemlje, kombinovala sa Mesečevom supstancom i tako proizvelo novo kraljevstvo koje sam pokušao grafički da vam oslikam.

Povremeno se u ljudskim bićima našeg doba javlja slutnja o tome šta će se dogoditi u budućnosti. Ja ne znam kakav smisao se iščitava iz poglavlja knjige *Tako je govorio Zaratustra*, u kojem Niče piše o 'najružnijem čoveku' u 'dolini smrti.' Sadržaj tog odlomka je tragičan i potresan. Niče, naravno, nije imao nikakvu konkretnu percepciju doline smrti u koju će postojanje biti transformisano kada se paukoliki soj o kojem sam govorio, rasprostire preko Zemlje. Ipak je, u ovoj slici doline smrti u Ničeovoj imaginaciji postojalo podsvesno viđenje budućnosti a u tu dolinu smrti on smešta lik 'najružnijeg čoveka.' To je bila slutnja o onome što će se dogoditi ako ljudi nastave da razvijaju zatamnjene misli. Jer, onda će njihova sudbina biti da u odvratnom obliku budu uhvaćene silama Mesečevog postojanja dok on silazi u sferu Zemlje i postaće jedno od soja paukolikih stvorenja o kojim sam govorio.

Kakvoj bi svrsi poslužilo da se ove stvari drže u tajnosti, kako to mnogi ljudi žele? Držati ovo u tajnosti značilo bi bacanje peska u oči ljudi. Mnogo toga što se danas svetom širi pod imenom duhovnog učenja, nije ništa drugo do bacanje peska ljudima u oči, tako da ni jedan događaj u istoriji ne bi mogao da se razume, da ne bi moglo da se shvati šta je on u stvari. Koliko ljudi danas shvata da se zbivaju događaji od fundamentalne važnosti i koji ostavljaju svoj trag? Već sam o tome govorio. A, koliko je malo onih koji su spremni da stvarno u to uđu! Ljudi više vole da zatvore oči pred onim što se zbiva i da misle kako, uostalom, ti događaji i nisu toliko značajni. Ipak, znakovi vremena su nepogrešivi i moraju da budu shvaćeni.

To je ono što sam želeo da kažem u vezi sa načinom na koji je biće čoveka na Zemlji, povezano sa kosmosom.

Rudolf Štajner
Priprema za Šestu Epohu⁴
[GA 159]

Dizeldorf, 15. juni, 1915.

Okupili smo se danas radi početka rada grupe koju je osnovao naš prijatelj, Profesor C. Ova grupa želi da se posveti duhovnom životu sadašnjosti i budućnosti na način uobičajen u našem Pokretu. U ovakvoj prilici uvek je dobro prisetiti se zbog čega smo se udružili u grupe i zapitamo se zbog čega osnivamo radne grupe i u njima se bavimo duhovnim blagom kojem smo posvetili svoje snage.

Da bi na ovo pitanje iskreno odgovorili, moramo shvatiti da, makar samo u mislima, pravimo razliku između našeg rada u grupi kao što je ova i drugih vidova našeg delovanja u svetu. Oni koji nisu voljni dublje da uđu u istine neposrednije povezane sa duhovnim napretkom ljudskog roda, mogli bi postaviti pitanje da li bismo mogli da se bavimo duhovnom naukom a da se ne udružujemo u grupe nego jednostavno pronađemo predavače i ljudima, koji se ne poznaju međusobno, pružimo priliku da se okupe i imaju pristup duhovnom blagu o kojem govorimo. Mogli bismo, naravno, postupiti na taj način. Ali, dokle god je moguće, u širem i užem smislu, uspostaviti skupine ljudskih bića koja se međusobno poznaju i okupljaju prijateljski i bratski u tim radnim grupama, nastavice da ih osnivamo potpuno svesni duševnog odnosa koji je sastavni deo duhovne nauke. Nije bez smisla to što se među nama nalaze ljudska bića koja žele neposrednije da se bave duhovnim znanjem i koja iskreno nameravaju da rade zajedno u bratstvu i skladu. Na povezanost i odnose ne utiče samo činjenica da sasvim drugačije možemo da razgovaramo jedni sa drugima, znajući da govorimo dušama koje su se svesno udružile sa nama – a nije samo to tako, nego treba imati na umu i nešto drugo. Uspostavljanje posebnih grupa je povezano sa celokupnom koncepcijom našeg Pokret ako razumemo njegovu najskrivenu prirodu. Svi moramo biti svesni da naš Pokret nije važan samo za postojanje koje se spoznaje čulima i postojanje koje poima um okrenut prema spoljašnjem, nego da kroz ovaj pokret naše duše traže realnu i istinsku vezu sa duhovnim svetovima. Potrebno je da, iznova i iznova, kažemo sebi da bavljenjem duhovnom naukom, reklo bi se, prenosimo svoje duše u sfere nastanjene ne samo bićima Zemlje nego i bićima viših hijerarhija, bićima nevidljivih svetova. Moramo shvatiti da je naš rad važan za te nevidljive svetove, da mi zapravo jesmo unutar tih svetova. U duhovnom svetu je rad koji vrše oni koji se u tim grupama međusobno

⁴ Ovo predavanje je održano u Dizeldorfu (Düsseldorf) povodom početka rada Grupe II, 15. juna, 1915. Na engleskom je prvi put objavljeno pod naslovom *Kako se antroposofske grupe pripremaju za šestu epohu* (*How Anthroposophical Groups Prepare for the Sixth Epoch*), ili *Tri osnovna obeležja buduće civilizacije čovečanstva* (*Three Fundamental Characteristics of the Future Civilization of Mankind*). Ovo je 13. od 15 predavanja iz niza: *Tajna smrti* (*The Secret of Death*) Među petnaest predavanja ove sveske sabranih dela uvršten je i originalni tekst ovog predavanja, pod naslovom: *Das Geheimnis des Todes. Wesen und Bedeutung Mitteleuropas und die europaischen Volksgesister*. Prevod on-line teksta na engleskom jeziku pruzetog iz *Rudolf Steiner Archive: Lectures*, Ana Hafner.

poznaju, sasvim drugačiji od rada koji se vrši izvan tih grupa i raspršen je po svetu. Rad koji se obavlja u bratskoj harmoniji unutar naših grupa ima potpuno drugačije značenje za duhovni svet u odnosu na drugu vrstu delatnosti koju preduzimamo. Da bismo to potpunije razumeli moramo se podsetiti na istine koje smo iz više aspekata proučavali tokom poslednjih godina.

Na početku post-atlantskog doba zemaljska evolucija je nastavljena kulturom drevnog indijskog perioda civilizacije. Zatim je usledila drevna persijska epoha – ovakvo označavanje je manje više prihvatljivo no nema potrebe da sada zalazimo u to. Onda je nastupio period egipatsko-kaldejsko-vavilonske kulture, potom grčko-latinske pa onda naša peta post-atlantska epoha. Svaka od ovih epoha je, s jedne strane, morala da neguje poseban oblik kulture i duhovnog života koji je pre svega bio zaokupljen spoljašnjim i vidljivim svetom. Ali, svaka epoha mora u isto vreme da priprema, da u sebi, u pripremnom stadijumu, nosi ono što treba da nastupi u narednom periodu kulture.

Mogli bismo da kažemo da je u utrobi drevne indijske epohe, pripremana staropersijska kultura; da je unutar drevne persijske kulture pripremana egipatsko-kaldejska epoha, i tako dalje. Naša peta post-atlantska epoha mora da pripremi dolazak šeste kulturne epohe. Naš zadatak u duhovnoj nauci nije samo da steknemo duhovno blago za sebe, za večni život duše, nego i da pripremimo ono će predstavljati sadržaj, specifikum spoljašnjeg delovanja šeste kulturne epohe. Tako je bilo u svakoj post-atlantskoj epohi. Misterijski centri su bili mesta u kojima je bio pripreman oblik spoljašnjeg života koji pripada narednoj epohi kulture. Misterijski centri su bili udruženja ljudskih bića među kojima su bile negovane stvari drugačije od onih koje su bile negovane u spoljašnjem svetu. Drevna indijska epoha bavila se negovanjem ljudskog eterskog tela, staropersijska epoha negovanjem astralnog tela, egipatsko-kaldejska negovanjem osećajne duše, grčko-latinska negovanjem intelektualne ili duše razuma. Tokom svog trajanja, naša vlastita epoha će razviti i otvoriti dušu svesti ili duhovnu dušu. Ali, ono što će spoljašnjoj kulturi u šestoj epohi dati sadržaj i karakter, mora da bude ranije pripremljeno. Mnoge karakteristike šeste kulturne epohe biće potpuno drugačije od obeležja našeg doba. Mogu da se pomenu tri karakteristike o kojima moramo shvatiti to da treba da ih nosimo u svojim srcima radi šeste kulturne epohe te da je naš zadatak da ih pripremimo za šestu epohu.

U današnjem ljudskom društvu nedostaje osobina koja će, u šestoj epohi, biti obeležje onih ljudi koji dosegnu cilj te epohe i ne podbace u tome. Naravno, tu osobinu neće imati oni koji u šestoj epohi još budu ostali u stadijumu divljaka ili varvara. Jedna od najvažnijih karakteristika ljudi koji budu živeli na Zemlji na vrhuncu kulture u šestoj epohi, biće određena moralna osobina. Malo se, od ove osobine može primetiti u modernom čovečanstvu. Čovek danas mora da bude suptilno strukturiran da bi njegova duša mogla da oseti bol kada vidi druga ljudska bića u svetu čije su životne okolnosti manje sretne od njegovih. Tačno je da senzitivnije

prirode osećaju bol zbog patnje koja je toliko rasprostranjena u svetu, no to može da se kaže samo za posebno osetljive ljude. U šestoj epohi, oni koji se budu najuzvišenije razvili u smislu kulture, ne samo da će osećati bol koji danas biva uzrokovan pogledom na siromaštvo, patnju i jad u svetu, nego će takvi pojedinci osećati patnju drugog ljudskog bića kao vlastitu patnju. Ugledaju li gladnog čoveka, osetiće izravnu telesnu glad, osetiće je doista tako stvarno da će glad drugog čoveka biti za njih nepodnošljiva. Moralno obeležje na koje se ovde ukazuje je to da će, za razliku od stanja u petoj epohi, u šestoj dobrobit pojedinca potpuno zavisiti od dobrobiti celine (društva). Kao što danas dobrobit jednog ljudskog uda zavisi od zdravlja celog tela i kada celo telo nije zdravo pojedini ud nije u stanju da obavi svoju aktivnost, tako će u šestoj epohi zajednička svest obuzeti tada civilizovano čovečanstvo i pojedinac će, u daleko većoj meri nego što ud oseća zdravlje celog tela, osećati patnju, potrebu, siromaštvo ili bogatstvo celine. To je prva najizrazitija moralna osobina koja će obeležavati kulturno čovečanstvo šeste epohe.

Druga osnovna karakteristika biće ta da će sve ono što danas nazivamo plodovima vere, u mnogo većoj meri nego danas, zavisiti od pojedinca. Duhovna nauka to izražava kazujući da će, u svakoj sferi religije u šestoj epohi, potpuna sloboda misli i čežnji za njom tako obuzeti ljude da će se ono što čovek želi da veruje, njegova verska uverenja, u potpunosti oslanjati na snagu njegove individualnosti. Kolektivna verovanja, koja danas postoje u tako mnogo vidova u različitim zajednicama, više neće uticati na one koji budu činili civilizovani deo ljudskog roda u šestoj epohi kulture. Svako će osećati da je potpuna sloboda misli u domenu religije osnovno pravo ljudskog bića.

Treća karakteristika će biti ta da će se u šestoj epohi smatrati da ljudi imaju stvarno znanje samo kada prepoznaju i prihvate duhovno, kada znaju da duhovno prevladava u svetu i da se ljudske duše moraju sjediniti sa duhovnim. Ono što se danas smatra naukom sa njenim materijalističkim usmerenjem, zasigurno neće imati reputaciju nauke u šestoj post-atlantskoj epohi. Prema njoj će se odnositi kao prema zastarelom sujeverju koje ima prođu samo među onima koji su zaostali u stadijumu prevaziđene pete post-atlantske epohe. Danas se sujeverjem smatra kada, recimo, primitivni čovek ima takvo viđenje da ni jedan njegov ud ne sme biti odvojen od njegovog tela posle smrti jer on tada ne bi mogao da uđe u duhovni svet kao celovit čovek. Takav čovek i dalje povezuje pojam besmrtnosti sa čistim materijalizmom, sa verovanjem da u duhovni svet mora da pređe otisak celog njegovog tela. On razmišlja materijalistički ali veruje u besmrtnost. Takva materijalistička ubeđenja o besmrtnosti danas smatramo praznoverjem znajući iz duhovne nauke da se duhovno mora razdvojiti od tela i da samo duhovno prelazi u natčulni svet. Slično tome, u šestoj epohi će sva materijalistička uverenja, uključujući i nauku, biti smatrana zastarelim praznoverjem. Ljudi će, kao ono što se razume po sebi, naukom smatrati samo takve vidove znanja koji su utemeljeni na duhovnom, na pneumatologiji.

Sva svrha duhovne nauke je pripremanje, u tom smislu, za šestu epohu kulture. Nastojimo da negujemo duhovnu nauku da bi prevladali materijalizam, da bismo pripremili nauku one vrste koja mora da postoji u toj epohi. Osnivamo zajednice ljudskih bića u sklopu kojih ne sme biti nikakvih dogmatskih verovanja ili bilo kakve tendencije prihvatanja nekog učenja samo zbog toga potiče od ove ili one osobe. Osnivamo zajednice ljudskih bića u kojima sve, bez izuzetka, mora biti građeno na slobodnom pristanku duše na ta učenja. Time pripremamo ono što duhovna nauka naziva slobodom misli. Okupljajući se u prijateljskim okruženjima radi bavljenja duhovnom naukom, pripremamo kulturu, civilizaciju šeste post-atlantske epohe.

No, ako želimo potpuno da razumemo stvarne zadatke naših udruženja i grupa, moramo još dublje da sagledamo tok ljudske evolucije. I u prvoj post-atlantskoj epohi, u zajednicama, koje su u to doba bile povezane sa misterijama, ljudi su negovali ono što će potom preovladavati u drugoj epohi. U vidovima udruživanja netipičnim za prvu, staroindijsku epohu, ljudi su se bavili negovanjem astralnog tela, što je trebalo da postane specifičan spoljašnji zadatak druge epohe. Previše daleko bi nas danas odvelo da opišemo šta je, suprotno kulturi toga vremena, bilo razvijano u tim društvima neobičnim za drevnu Indiju da bi se izvršile pripreme za drugu drevnu persijsku epohu. Ali, moglo bi da se kaže da su, kada su se ti ljudi staroindijske epohe okupili da bi pripremili ono što je neophodno za drugu epohu, osećali: Mi još nismo postigli, niti u sebi imamo ono što ćemo imati kada se naše duše inkarniraju u sledećoj epohi. To još lebdi iznad nas. I doista je bilo tako. U prvoj kulturnoj epohi je, ono što je trebalo da se u drugoj epohi spusti sa nebesa na Zemlju, još lebdelo iznad duša ljudi. Rad koji su na Zemlji ostvarili ljudi u bliskim grupama povezanim sa misterijama bio je takve prirode da su naviše strujale snage ka duhovima viših hijerarhija omogućujući im da gaje i neguju ono što je trebalo da ustrujava u duše ljudi kao supstanca i sadržaj astralnog tela u drugoj, drevnoj persijskoj epohi. Snage koje su se, u kasnijem stadijumu zrelosti, spuštale u duše inkarnirane u tela drevne persijske civilizacije bile su poput dece u prvoj epohu. Snage koje su strujale naviše od ljudi koji su odozdo delovali u pripremi za sledeću epohu, gore je primao i gajio duhovni svet. Tako mora da bude u svakoj kulturnoj epohi.

U našoj petoj epohi, kroz našu svakodnevnu civilizaciju i kulturu, mora da se razvije duša svesti ili duhovna duša. Počevši od četrnaestog, petnaestog i šesnaestog veka, ljudsko biće su zaokupljali nauka i materijalistička svest. To će se postepeno sve više rasprostirati dok, krajem pete epohe, njegov razvoj ne bude dovršen. U šestoj epohi, međutim, u dušama mora da se razvije duhovno Ja (spirit self), baš kao što se sada razvija duša svesti. Priroda duhovnog Ja je takva da ono mora unapred očekivati da u ljudskim dušama postoje tri osobine o kojima sam govorio: društveni život u kojem preovladava bratstvo, sloboda misli i pneumatologija. Te tri karakteristike su bitne u zajednici ljudskih bića unutar kojih se razvija duhovno Ja kao što se duša svesti razvija u dušama

pete epohe. Stoga možemo sebi da predočimo da bratskim ujedinjavanjem u radne grupe, iznad našeg rada lebdi nešto nevidljivo, nešto poput deteta snaga duhovnog Ja – duhovnog Ja, koje neguju bića viših hijerarhija da bi ono moglo da struji dole u duše kada ponovo budu na Zemlji u šestoj epohi civilizacije. U našim grupama obavljamo delatnost koja struji naviše ka onim snagama koje se pripremaju za duhovno Ja.

Stoga uviđate da samo kroz mudrost duhovne nauke možemo razumeti šta doista radimo u odnosu na našu povezanost sa duhovnim svetovima kada se okupljamo u ovim radnim grupama. Misao da ovo ne činimo samo radi naših vlastitih ja nego da bi to moglo da struji naviše ka duhovnim svetovima, misao da je to (naše) delovanje povezano sa duhovnim svetovima, to je istinska posvećenost radnih grupa. Gajiti takvu misao je prožeti se svešću o povećenosti koja je temelj naših radnih grupa unutar Pokreta. Stoga je od velike važnosti shvatiti tu činjenicu u njenom pravom duhovnom smislu. Okupljamo se u radne grupe koje su, osim bavljenja duhovnom naukom, zasnovane na slobodi misli. One ne treba da imaju bilo šta sa dogmom ili prinudnim verovanjem i njihov rad treba da bude takav da oslikava saradnju među braćom. Ono što je najvažnije jeste postati svestan stvarnog smisla pojma zajednica, govoreći sebi: Osim toga što, kao savremene duše, pripadamo petoj post-atlantskoj kulturnoj epohi i razvijamo se kao pojedinci, uzdižući sve više pojedinačni život iz života zajednice, moramo postati svesni više forme zajednice osnovane u ljubavi među braćom, kao daškom čarolije koji udišemo u našim radnim grupama.

Duboki smisao zapadnoevropske kulture počiva na činjenici da je ono čemu teži peta post-atlantska epoha, duša svesti. Zadatak zapadnoevropske kulture je taj da ljudi moraju da razviju individualnu kulturu, individualnu svest. To je zadatak sadašnjeg doba. Uporedimo ovu našu epohu sa epohom Grčke i Rima. Grčka epoha, u posebno upečatljivom obliku, naročito među civilizovanim Grcima, ispoljava svest o življenju unutar grupne duše. Čovek koji je bio rođen i živeo u Atini, osećao se pre svega kao "Atinjanin." Ovo zajedništvo između grada i onoga što je pripadalo gradu imalo je, za pojedinca iz te zajednice, drugačije značenje nego što ga danas ima zajednica ljudskih bića. U naše vreme pojedinac nastoji da se razvija van i iznad zajednice, i to je ispravno za petu post-atlantsku epohu. U Rimu je ljudsko biće bilo, pre svega građanin Rima, ništa drugo. Ali, u petoj epohi mi iznad svega nastojimo da budemo ljudi u svom najunutrašnjijem biću, čovek nije ništa drugo. Bolno je iskustvo sadašnjeg doba videti kako se na Zemlji ljudi bore jedan protiv drugog, no to je uostalom, samo reakcija na stalno stremljenje pete epohe ka slobodnom razvoju "univerzalnog ljudskog." Budući da se različite zemlje i narodi danas međusobno zatvaraju u neprijateljstvu, još je neophodnije, kao otpor tome, razviti snagu koja omogućuje ljudskim bićima da budu ljudi u punom smislu, dozvoljavajući pojedincu da se razvija izvan i iznad zajednice svake vrste. No, sa druge strane, ljudsko biće mora, u punoj svesti, vršiti pripremu za zajednice u koje će, u šestoj epohi, ulaziti svojom potpuno slobodnom voljom. Nad nama, kao visoki ideal forme

zajedništva koje će prožeti šestu kulturnu epohu, lebdi to da će civilizovana ljudska bića sasvim prirodno sretati jedna druge kao braća i sestre.

Iz brojnih predavanja, održanih tokom poslednjih godina, znamo da je Zapadna Evropa nastanjena ljudima, čija će posebna misija u šestoj epohi, a ne pre šeste epohe, biti da konačno izraze elementarne snage koje sada počivaju u njima. Znamo da ruski narodi neće, pre šeste epohe, biti spremni da razviju snage koje su sada u njima u elementarnom obliku. Misija Zapadne i Centralne Evrope je da u ljude uvede svojstva koja mogu da se uvedu dušom svesti. To nije misija Istočne Evrope. Istočna Evropa mora da sačeka dok se duhovno Ja ne bude spustilo i moglo da prožme duše ljudi. To mora da se shvati kako treba. Ukoliko se ne razume na pravi način to, upravo na Istoku, lako može dovesti do gordosti i oholosti. Vrhunac post-atlantske kulture se dostiže u petoj epohi. Ono što će uslediti u šestoj i sedmoj epohi biće silazna linija evolucije. Pa ipak će, ta silazna faza evolucije u šestoj epohi biti nadahnuta, prožeta duhovnim Ja. Čovek Istočne Evrope danas instinktivno oseća, ali često izopačenim instinktom, da je tako; samo što je njegova svest o tome najvećim delom, veoma maglovita i konfuzna. Česta pojava izraza “ruski čovek” je veoma karakteristična. Genije se ispoljava u jeziku kada, umesto da se kaže, kako mi to činimo na Zapadu: britanski, francuski, italijanski, nemački – u Istočnoj Evropi kaže, “ruski čovek”. Veliki deo ruske inteligencije pridaje važnost izrazu, “ruski čovek”. To je duboko povezano sa genijem posebne kulture. Izraz se odnosi na element čovečnosti, bratstva koje se širi zajednicom. Pokušano je da se na to ukaže uvođenjem reči kojom se ističe pojam “čovečnosti” u ovom izrazu. No, isto tako je očito da uzvišenost koja treba da bude dostignuta u budućnosti još nije ostvarena, pošto je izrazom obuhvaćena i reč koja posve jasno protivreči imenici. U izrazu, “ruski čovek”, pridev doista anulira ono što se kazuje imenicom. Jer, kada se prava čovečnost (očovečenost) postigne, ne bi trebalo da se bilo kakvim pridevom sugeriše na bilo kakav element isključivosti.

Ali, u mnogo, mnogo dubljem nivou, u pripadnicima ruske inteligencije počiva spoznaja o tome da poimanje zajednice, bratstva mora da prevlada u vremenima koja tek predstoje. Ruska duša oseća da duhovno Ja treba da se spusti, ali da može da se spusti samo u zajednicu ljudi prožetih svešću o bratstvu, da se nikada ne može raširiti po zajednici u kojoj nema svesti o bratstvu. Zbog toga ruski intelektualci, kako sebe nazivaju, ovo zameraju Zapadnoj i Centralnoj Evropi. Kažu, “Vi uopšte ne vodite računa o životu u pravoj zajednici. Vi negujete samo individualizam. Svako želi da bude svoj čovek, da bude samo individualac. Vi izuzetno podstičete element ličnog, kojim svaki čovek sebe oseća kao pojedinca.” To je ono što odjekuje sa Istoka ka Zapadnoj i Centralnoj Evropi u mnogim zamerama zbog varvarstva i sličnog. Oni koji žele da shvate kako stvari doista stoje, optužuju Zapadnu i Centralnu Evropu da su izgubile svaki osećaj za povezanost među ljudima. Pobrkvši sadašnjost i budućnost, kako to sada čine, ovi ljudi kažu, “samo u Rusiji postoji istinska i iskrena životna

zajednica među ljudima, život u kojem svako sebe oseća kao brata druge osobe, kao 'malog oca' ili malu majku' drugoga." Ruska inteligencija kaže da hrišćanstvo Zapadne Evrope nije uspeło da razvije suštinu ljudske zajednice, a da Rusi još uvek znaju šta je zajednica.

Aleksandar Hercen⁵, izuzetan mislilac koji je živeo u devetnaestom veku i pripadao ruskim intelektualcima, doveo je ovo do konačnog zaključka, rekavši, "U Zapadnoj Evropi nikada ne može biti sreće." Bez obzira na to šta se pokušava, sreća nikada neće doći u zapadnoevropsku civilizaciju. Tamo ljudski rod nikada neće naći zadovoljstvo. Tamo može da preovladava samo kaos. Jedno i jedino rešenje nalazi se u ruskoj prirodi i ruskom obliku života u kojem se ljudi još nisu odvojili od zajednice, gde u njihovim seoskim zajednicama još postoji nešto od prirode grupne duše koje se oni čvrsto drže. Ono što nazivamo grupnom dušom i iz čega se čovečanstvo postepeno izdvojilo a u kojem životinjsko kraljevstvo i dalje živi, to je ono što ruska inteligencija duboko poštuje kao nešto veliko i važno u svom narodu. Oni ne mogu da se uzdignu do misli da zajednica budućnosti mora da lebdi kao visoki ideal, ideal koji tek treba da se ostvari. Oni se čvrsto drže ove misli: Mi smo poslednji ljudi u Evropi koji su zadržali taj vid života u grupnoj duši; drugi su se izdigli iz toga; mi smo ga zadržali i moramo da ga zadržimo zbog sebe.

Da, ali ovaj oblik života grupne duše doista uopšte ne pripada budućnosti, jer je to stara forma postojanja grupne duše. Ukoliko se nastavi, bila bi to luciferična grupna duša, životna forma zaostala na ranijem stepenu, dok oblik grupnog duševnog života koji je pravi i kojem mora da se stremi, jeste ono što nastojimo da pronađemo u duhovnoj nauci. Ali, bilo kako bilo, poriv i čežnja ruskih intelektualaca ukazuje na to da je duh zajednice potreban da bi doveo do silaska duhovnog Ja. Kao što se tome stremilo idući pogrešnom stazom, tako se tome mora težiti na pravom putu u duhovnoj nauci. Ono što bismo želeli da kažemo Istoku je ovo: Naš je zadatak da potpuno prevaziđemo upravo to što vi nastojite da sačuvate u spoljašnjem obliku, odnosno, jednom starom luciferično-ahrimanskom obliku zajednice. U zajednici lucifersko-ahrimanskog karaktera postojaće prinuda vere, podjednako rigidna kao ona koju je uspostavila ortodoksna katolička crkva u Rusiji. Takva zajednica neće razumeti istinsku slobodu misli; a ponajmanje će biti u stanju da se uzdigne do nivoa na kojem se potpuni individualitet udružuje sa društvenim životom u kojem preovladava bratstvo. Taj drugi oblik zajednice želeo bi da sačuva ono što je preostalo u krvnom bratstvu, bratstvu koje se zasniva samo na krvi. Zajednica, koja nije utemeljena na krvi nego na duhu, na zajedništvu duša, jeste ono čemu se mora težiti duž staze duhovne nauke. Moramo nastojati da stvorimo zajednice u kojima faktor krvi više nije presudan. Naravno, faktor krvi će i dalje postojati, živeće u porodičnim odnosima, jer ono što mora da ostane neće biti iskorenjeno. Ali, mora da nastane nešto novo! Ono što je važno u detetu biće sačuvano u snagama

⁵ Alexander Herzen, (1812-1870) ruski pisac i mislilac, jedan od otaca ruskog socijalizma i jedan od glavnih otaca agrarnog populizma. (n.p.)

starosti, ali u svojim poznijim godinama ljudsko biće mora da primi nov snage.

Nije predviđeno da faktor krvi bude presudan za formiranje velikih zajednica ljudskih bića u budućnosti. To je greška koja prodire sa Istoka u užasne događaje današnjice. Rat je buknuo krenuvši iz krvne zajednice među slovenskim narodima. U ova sudbonosna vremena ulaze svi oni događaji o kojima smo upravo slušali, elementi koji u sebi zapravo imaju pravo jezgro, odnosno, instinktivni osećaj da duhovno Ja može da se ispolji samo u zajednici u kojoj preovladava bratstvo. Međutim, to ne sme da bude zajednica po krvi: to mora da bude zajednica duša. Ono što nastaje kao zajednica duša jeste ono što mi u našim radnim grupama, razvijamo u njegovom detinjem obliku. Ono što tako čvrsto drži Istočnu Evropu za grupnu dušu, uzrokujuću da se prema slovenskoj grupnoj duši odnosi kao prema nečemu što se ne želi napustiti nego, naprotiv, odnosi kao prema principu za ukupni razvoj države – to je ono što mora da se prevaziđe.

Veliki i užasan simbol je pred očima sveta. Zamislite dve države u kojima je započeo rat. Na jednoj strani, Rusiju sa uglavnom slovenskim svetom, objavljuje da je rat utemeljen na bratstvu po krvi a sa druge strane je Austrija, koja obuhvata trinaest različitih naroda i trinaest različitih jezika. Naredba o mobilizaciji u Austriji morala je da bude objavljena na trinaest jezika zbog toga što Austrija obuhvata trinaest rasnih loza: germansku, češku, poljsku, rusinsku⁶, rumunsku, mađarsku, slovačku, srpsku, hrvatsku, slovenačku (među kojima i druge posebne dijalekte), bosansku, dalmatinsku i italijansku. Trinaest različitih rasnih loza, pored svih manjinskih razlika, ujedinjeno je u Austriju. Bez obzira na to da li se razumeju posledice ovoga ili ne, očito je da Austriju čini korpus ljudskih bića čija zajednica nikada ne može da se temelji na krvnom srodstvu, jer ono što sadrže njene čudnovate granice grana se na trinest različitih jezika. Najsloženija država u Evropi nasuprot državi koja najintenzivnije teži za životom u grupnoj duši ili za usklađenošću. No, ova težnja za životom u grupnoj duši povlači za sobom mnogo drugih stvari. To nas dovodi do drugog pitanja o čijem značenju ćemo danas promišljati.

U jučerašnjem javnom predavanju pomenuo sam velikog filozofa Solovjeva⁷, jednog od najznačajnijih mislilaca u celoj Rusiji. Solovjev je ugledni mislilac, ali istančani ruski mislilac, um kojeg je izuzetno teško shvatiti iz zapadnoevropskog gledišta. Antroposofi, međutim, treba da proučavaju njegov rad i pokušaju da ga shvate. Predlažem da o glavnoj i središnjoj ideji Solovjeva govorimo sagledavši je nepsrednije. Solovjev je isuviše dobar filozof da bi bespogovorno prihvatio pitanje principa života u grupnoj duši. On sa tim ima poteškoća i u mnogo čemu se ne slaže sa tim. Ali, u njemu, istina ne potpuno svesno, dominira jedna ideja, no na takav

⁶ Engleski naziv *Ruthenians*, izraz isprva korišten za označavanje naroda Rusije, prvenstveno srednjovekovnog carstva Kijevske Rusije koje su činile oblasti današnje Rusije, Belorusije, Poljske, Slovačke i Ukrajine. Ovaj etnonim se odnosio na istočnoslovenske narode koji su živeli u Rusiji, ili na istočnoslovenske narode koji su živeli u Austro-Ugarskoj. (n.p.)

⁷ Vladimir Sergejevič Solovjev (1852-1900) ruski filozof, teolog, pesnik, pamfletist, književni kritičar, između ostalih, autor dela *Kriza zapadne filozofije: protiv pozitivista*. (n.p.,)

način da čovek samo poželi da je on vidovit i da može da predvidi ono što njegova duša mora da sačeka da vidi na Zemlji kada se on utelovi u šestoj epohi kulture. Sledeća koncepcija, izuzetno teška da je razumeju ljudi Zapadne i Centralne Evrope, postala je glavna i središnja ideja u umu Solovjeva.

Mi, u Zapadnoj Evropi, kao pripremu za šestu epohu, nastojimo shvatiti smisao smrti, značaj smrti za život. Pokušavamo da razumemo kako je smrt ispoljavanje forme postojanja, kako se u smrti duša preobražava u drugu formu postojanja. Opisujemo život čoveka u njegovom telu i načinu života između smrti i novog rođenja. Trudimo se da razumemo smrt, da se izborimo sa smrću shvatanjem da je to samo predznak, da duša uistinu nastavlja da živi kada prođe kroz smrt. Naš bitan cilj je da prevladamo smrt razumevanjem. Ali, ovde dolazimo do jedne od tačaka, jedne od doista najvitalnijih tačaka, na kojoj duhovna nauka u potpunosti odstupa od središnje ideje koje se drži veliki ruski mislilac, Solovjev. Njegova ideja je ovo: U svetu postoji zlo, zlonamernost postoji u svetu. Ako svojim čulima uspevamo da otkrijemo zlo i pokvarenost, ne možemo poreći da je svet pun i jednog i drugog. To, kaže Solovjev, opovrgava božansko u svetu jer, kada svojim čulima vidimo svet, kako možemo da verujemo u božanski svet, pošto božanski svet zasigurno ne ispoljava zlo! Ali, čula posvuda opažaju zlo a krajnje slo je smrt. Budući da je smrt u svetu, svet se otkriva u svom svojem zlu i pokvarenosti. Arhetip zla je smrt!

Takva obeležja sveta daje Solovjev. Kaže — a ja ga citiram gotovo od reči do reči: Pogledajte svet svojim običnim čulima; pokušajte da razumete svet svojim običnim umom. Ne možete da negirate postojanje zla u tom svetu, a želiti razumeti smrt bilo bi apsurdno! Smrt postoji. Znanje stečeno preko čula otkriva svet pokvarenosti, svet zla. Možemo li da verujemo, pita Solovjev, da je ovaj svet božanski, kada nam se pokazuje pun zla, kada nam na svakom koraku pokazuje smrt? Nikada više ne možemo da verujemo u to da je svet koji nam pokazuje smrt, božanski svet. Jer, u Bogu ne može biti nikakvog zla, nikakve pokvarenosti, a pre svega, ni arhetipskog zla smrti. U Bogu ne može biti smrti. Ako bi, prema tome, trebalo da Bog uđe u svet (praktično od reči do reči ponavljam ono što Solovjev kaže) — ukoliko bi trebalo da se Bog pojavi, da li bismo odmah mogli da mu poverujemo da je Bog? Ne, ne bismo! Prvo bi on moro da dokaže svoj identitet. Ukoliko bi se pojavilo neko biće koje tvrdi da je Bog, ne bismo trebali da mu verujemo. Morao bi da dokaže svoj identitet tako što bi proizveo neki svetski dokaz kojim bi omogućio da ga prepoznamo kao Boga! Ništa takvo ne postoji na svetu. Bog ne može da dokaže svoj identitet preko onoga što je u svetu, jer sve u svetu suprotno je božanskoj prirodi. Kojim sredstvima, on, onda, može da dokaže svoj identitet? Samo pokazujući, kad dođe u svet, da je pobedio smrt, da smrt nema nikave moći nad njim. Nikada ne bismo poverovali da je Hrist Bog, da On nije dokazao svoj identitet. Ali, Hrist je to uradio, pošto je vaskrsao, pošto je pokazao da arhetipsko zlo, smrt, nije u Njemu.

To je ono što kaže Solovjev. Svest o božanskom je to što se zasniva samo na stvarnom, istorijskom uskrsnuću Hrista, koji, kao Bog, dokazuje svoj identitet. Solovjev nastavlja da govori: Ništa u svetu, sa jednim izuzetkom Uskrsnuća, ne omogućuje da shvatimo da Bog postoji. Da Hrist nije vaskrsao, sva naša verovanja bi bila uzaludna a uzaludno bi bilo i sve što bismo mogli da kažemo o božanskoj prirodi sveta. Solovjev, iznova i iznova, navodi ove reči sv. Pavla.

To je, dakle, osnovno gledište Solovjeva. Ako pogledamo svet, u njemu vidimo samo zlo, pokvarenost, degenerisanost, besmislenost. Da Hrist nije vaskrsao, svet bi bio lišen smisla, zbog toga je Hrist vaskrsao! Dobro upamtite ovu rečenicu jer to je glavna izreka jednog od najvećih mislilaca Istočne Evrope: “Da Hrist nije vaskrsao svet bi bio besmislen, zbog toga je Hrist vaskrsao.” Solovjev je rekao: “Možda ima ljudi koji smatraju da je nelogično ovo što sam kažem, da Hrist nije vaskrsao svet bi bio besmislen; zbog tog je Hrist vaskrsao – a to je daleko bolja logika od bilo čega što možete da navedete protiv mene.”

U ovom retkom primeru dokumenta za dokazivanje Božje božanstvenosti, koji nalazimo u spisima Solovjeva, dao sam vam konkretan primer neobične misli u Istočnoj Evropi. Neobične misli iskrsavaju u pokušaju da se razume kojim sredstvima Bog otkriva da je Bog. Koliko se to razlikuje od onog u Zapadnoj i u Centralnoj Evropi! Šta je cilj duhovne nauke? Pokušajte da preispitate i uporedite šta pokušavamo da odnegujemo u duhovnoj nauci. Šta je njen cilj i usmerenje? Naša je želja i cilj da na osnovu (duhovnonaučnog) znanja shvatimo da svet ima smisao, značenje i svrhu, te da svet nije ispunjen samo zlom i izrođenošću. Naš je cilj da neposrednim saznanjem shvatimo da svet ima smisla. Ostvarivanjem toga nastojimo da se pripremimo za stvarno doživljavanje Hrista. Mi želimo da razumemo živog Hrista, prihvatajući naravno sve ovo kao dar, kao milost. Shvatamo značenje reči: “Ja sam s vama u sve dane do svršetka sveta.” Prihvatamo sve što nam Hrist neprestano obećava. Jer, On ne govori samo kroz *Evandjelja*; On govori i unutar naših duša. To je ono na šta je mislio kazujući: “Ja sam s vama u sve dane do svršetka sveta.” Uvek On može da se pronade kao živi Hrist. Mi želimo da živimo u Njemu, da Ga primimo u sebe.

“Ne jam nego Hrist u meni!” Od svih izreka sv. Pavla ova je za nas najvažnija. “Ne ja, nego Hrist u meni.” Jer time shvatamo: Gde god se okrenemo, smisao i svrha se otkrivaju. Istu istinu, Faust je izrazio kada je svoju filosofiju zaodenuo u ove reči:

Uzvišen duše, dao si mi, dao
sve za šta moljah. Nisi mi uzalud
obratio iz plamena svoj lik.
Za kraljevstvo si meni predivnu
Prirodu dao, a s njom i snagu da je
osećam i da u njoj uživam.
Dozvoljavaš mi ne samo da nju

posetim prepun hladnog divljenja
nego i da u ambis njenih grudi
zagledam k'o u dušu prijatelja.
Niz živih bića provodiš kraj mene
i učiš me da braću svoju poznam
u tihom žbunu, u vazduhu i vodi.
I kada cela šuma od oluje
hučne zaškripi, kad džinovska smrča
rušeć se sobom povlači i mrvli
okolno granje, debla susedna,
te sav breg muklom jekne grmljavinom
od njenog pada, - ti me bezbednoj
pećini vodiš tad, pokazuješ
mom oku mene samog, pa se mojih
sopstvenih grudi tajna i duboka
čudesna širom razotkrivaju.⁸

Ove reči ukazuju na duhovno razumevanje spoljašnjeg i unutrašnjeg sveta, univerzalne svrhe, smisla same smrti i shvatanje da je smrt prelaz od jednog oblika života do drugog. Tražeći živog Hrista mi Ga, isto tako, pratimo kroz smrt i Vaskrsenje. Mi ne polazimo, kao čovek Istočne Evrope, od Vaskrsenja. Mi sledimo Hrista, puštajući Njegovu inspiraciju u sebe, primajući Ga u svoje imaginacije. Hrista sledimo do smrti. Mi Ga ne sledimo samo kazujući: *Ex Deo Nascimur*, (Iz Boga se rađamo) nego i kazujući: *In Christo Morimur* (U Hristu umiremo).

Pomno proučavamo svet i znamo da je svet po sebi dokument preko kojeg Bog ispoljava Svoju božanstvenost. Dok nastojimo da doživimo tkajuću snagu duhovnog, mi na Zapadu ne možemo reći da bi, kada bi trebalo da Bog dođe u svet, nama bio potreban dokaz za utvrđivanje Njegovog identiteta nego ga radije tražimo posvuda, u prirodi i u dušama ljudi.

Stoga je ovoj petoj post-atlantskoj epohi civilizacije potrebno ono što mi razvijamo i negujemo u našim grupama. Potrebno joj je svesno negovanje duhovne aure koja još lebdi iznad nas, o kojoj se staraju duhovi viših hijerarhija i koja će se uliti u duše ljudi kada budu živeli u šestoj epohi. Naš put nije da se, kao u Istočnoj Evropi, okrećemo ka životu grupne duše koka je mrtva, ka onom obliku zajednice koji je puki zaostatak starog. Naša zalaganja treba da budu staranje o i negovanje žive stvarosti od njenog detinjstva – takva je zajednica naših grupa. Naš put nije da tragamo za onim što se govori u krvi, okupljamo samo one kojima je krv zajednička i da to negujemo u zajednici. Naš cilj je da okupimo ljudska bića koja su odlučna da budu braća i sestre i nad kojima lebdi nešto što oni teže da razviju baveći se duhovnom naukom, osećajući dobri duh bratstva koji lebi nad njima i poviše njih.

⁸ Johan Wolfgang Gete, Sabrana dela, *Faust* I deo, prizor šume i pećine, str. 300-301, , IRO 'Rad', Beograd, 1982. prevod Velimir Živojinović i Branimir Živojinović. (n.p.)

Ovo je, na početku rada jedne od naših grupa, posvetna misao koju ćemo primiti u sebe. Time posvećujemo grupu prilikom njenog osnivanja. Zajednica i probuđeni život! Tražimo zajednicu nad nama, živog Hrista u sebi, Hrista kome ne treba nikakav dokaz niti On prvo mora da bude proveren pošto Ga mi osećamo u sebi. Naš moto, koji preuzimamo prilikom osnivanja ove grupe i kojem posvećujemo njen rad je: Zajednica nad nama; Hrist u nama. Nadalje, poznato nam je da, kada se okupi dvoje, troje, ili sedmoro ili se više njih ujedini u ovom smislu u ime Hrista, Hrist doista živi u njima. Svi oni koji u ovom smislu prihvataju Hrista kao svog Brata, i sami su braća i sestre. Hrist će, kao svog brata, prepoznati onog čoveka koji druge ljude smatra braćom.

Ukoliko smo u stanju da primimo takve reči posvećenja i svoj rad nastavimo u skladu sa njima, istinski duh našeg Pokreta će uticati na sve što radimo. Čak i u ovo teško vreme, prijatelji izvana udružili su se sa onima koji su ovde osnovali grupu. To je uvek dobar običaj jer tako oni koji su svesni, mogu da prenesu reči posvećenja na druga mesta. Oni se obavezuju da će stalno misliti o onima koji su preuzeli da u grupi zajedno rade u skladu sa istinskim duhom Pokreta. Tako će se razvijati i napredovati nevidljiva zajednica, koju želimo da zasnujemo kroz svoj rad. Ukoliko ovaj stav, ujedinjavanje sa našim radom, postane sve rasprostranjeniji, uveliko ćemo doprineti ispunjenju zahteva koje postavlja duhovna nauka u ime napretka čovečanstva. Onda možemo smatrati da su sa nama oni veliki učitelji mudrosti koji usmeravaju napredak i spoznaju ljudi. Sasvim dobro znam da će, u onom obimu u kojem mi ovde delujemo u smislu duhovne nauke, u tom obimu veliki učitelji koji vode naš rad iz duhovnih svetova, biti u središtu naših zalaganja.

Pozivam da zalaganja ove grupe natkrile snaga i milost i ljubav onih učitelja mudrosti koji vode i usmeravaju rad kojim se bavimo u bratskom okruženju unutar takvih grupa. Pozovam milost i snagu i ljubav učitelja mudrosti koji su izravno povezani sa silama viših hijerarhija. Neka sa ovom grupom bude duh dobra koji je u vama, veliki učitelji mudrosti, i neka u ovoj grupi vlada i deluje istinski duh Pokreta!

**Povodom reči upozorenja Rudolfa Štajnera:
Rudolf Štajner se zapravo suprotstavio satanističkim kultovima**

16. juni, 2010.

(5. juna, "Alice Shapiro" pisala je o svojim sumnjama da je Štajnerova Antroposofija bila satanski kult. "W" smatra da je time nanesena velika nepravda Rudolfu Štajneru.)
"W" (za henrymakow.com)

"Ubrzo nakon što nastupi 2000. godina, iz Amerike će doći zakon čija je svrha da se suzbije svako individualno razmišljanje. To neće biti formulirano kao zakon ali takva će biti namera " [GV, str. 98].

Rudolf Štajner je izgovorio ove reči 1916., u Berlinu, u vreme Prvog svetskog rata, u svom predavanju o tajnim društvima. Prethodnik Dejvida Ika (David Icke), Rudolf Štajner je počeo da upozorava svet na ova tajna društva u toku Prvog svetskog rata.

"Krug zavera ovih društava počinje u Londonu, prostire se Zapadnom Evropom, zadire u južnu Evropu, zahvata Balkan i završava se u Sankt Peterburgu." [GV, str. 76]

On pominje brojna tajna društva - slobodne zidare, jezuite, iluminate i druge. Posebno govori o ahrimanskim društvima Britanije i Amerike koja teže da zavedu diktaturu u svetu ("Novi svetski poredak").

U *Bibliji* se pominju Lucifer i Satana. Jedna od važnih Štajnerovih objava je da su to različita duhovna bića koja iskušavaju ljudski rod na razne načine. Lucifer je doslovno "svetlonoša", pali anđeo koji ljude dovodi u iskušenje egoizmom i ponosom. Satana je Ahriman, ime kojim su drevni Persijanci nazvali Oca Tame i Laži. Tajna društva su postala ahrimanička (satanisti).

U toku Prvog svetskog rata, Štajner je počeo da istražuje duhovne uzroke rata. On kaže da se u britanskim okultnim društvima oduvek smatralo da Anglosaksonci treba da vladaju svetom -- "iza političara koji javno deluju, koji su samo strašila, stoje stvarne vođe (članovi tajnih

društava) sa uverenjem da je misija Anglosaksonaca da ostvare istinsku vladavinu nad svetom tokom mnogih vekova u budućnosti ".

"Svako ko nije toga svestan ne može da razume tok aktuelnih zbivanja". [GH, str. 358]

"Cilj kome se teži je uspostaviti kastu gospodara na Zapadu i kastu ekonomskih robova na Istoku, počev od Rajne i širenjem sve dalje u Aziju " [CT].

Pregled zbivanja do 09. septembra, 2001., invazije na Irak i Avganistan, prsten NATO baza je okružio Rusiju. Čak su i 'misije' spašavanja deo plana da se ljudi nateraju da rade kako bi dobili američke dolare koji se štampaju ni iz čega.

U toku Drugog svetskog rata, kada su nacisti okupirali Pariz, opljačkali su lože slobodnih zidara i odneli njihove svete spise o odežde. Održali su javnu izložbu njihovih simbola, dijagrama, knjiga, mačeva, rituala i rukopisa. Prema jednom očevicu (O.M. Ivanov), radilo se o "čistoj hebrejskoj kabali " [V, str. 30].

Štajner kaže da su ta društva nastala u antičko doba te da su u svojim znakovima i simbolima sačuvala mnogo od drevne mudrosti ali su izgubila razumevanje tih znakova i simbola. Znaci i simboli koji se koriste u njihovim ritualima deluju na etersko telo čoveka. Rezultat je da su od članova (ovih društava) načinjeni odlični instrumenti za sve vrste planova" [GV, str. 89].

Rituali su ih dovodili u vezu sa duhovnim svetom. Štajner kaže da, kada neka osoba stupi u duhovni svet bez odgovarajuće moralne pripreme, susreće luciferske i ahrimanske entitete.

"Oni se pilepe za čakre te osobe." Rezultat je da osoba o kojoj se radi, potpadne pod kontrolu tih entiteta i postaje njihov posrednik/izvršilac. Ona, potom, "ispoljava veliki egoizam i sklonost ka obmanjivanju". (Promislite o našim zapadnim vođama.) Upravo te osobine, egoizam i sklonost obmanjivanju, mogu nam omogućiti da prepoznamo članove tajnih društava.

U knjizi "Karma neiskrenosti", on kaže da će karmičke posledice laži i prevara biti ratovi koji donose sve veća razaranja i bedu.

NEMAČKO-ENGLESKO RIVALSTVO

U toku 1914. godine, Nemačka je ubrzo nadoknadila zaostatak u bruto nacionalnom proizvodu u odnosu na celu britansku imperiju. Železnička pruga na liniji Berlin-Bagdad omogućila je da naftna polja Iraka budu dostupna Nemačkoj. Rusija se bila upetljala u Indiji. Nemačka i Rusija su bile prepreke novom svetskom poretku i morale su biti uništene. Danas su glavne prepreke Iran, Rusija i Kina.

Mada su, kada se radi o posvećenicima nižeg stepena, slobodni zidari i jezuiti "are worthy opponents of each other", posvećenici višeg reda deluju zajedno. "Razmislite samo o tome šta možete postići kada vam je na raspolaganju takva organizacija!" [GV, str. 104] (Razmislite o političkim

strankama iz kojih moramo da biramo članove tajnog društva za svoje vođe - na višem nivou sve njih kontroliše ista organizacija.)

Prema Štajneru, kada ta društva prouzrokuju atentate, medijumi u tajnim društvima slede duše žrtava kroz duhovni svet neposredno posle smrti. Bivajući povezani sa dušom pokojnika, oni mogu da postave pitanja entitetima duhovnog sveta, npr., "kako možemo da kontrolišemo milionske mase ljudi " -- odgovor: "uz pomoć finansijskog duga i konzumerizma ".

Pobrinite se da svako bude dužan. Predsednik Vudrou Vilson (Woodrow Wilson) je stvorio federalne rezerve 1913., delom radi toga. Vilson je takođe kreator Versajskog ugovora kojim je završen Prvi svetski rat, što je direktno dovelo do hiperinflacije u Nemačkoj, uspona Adolfa Hitlera, i Drugog svetskog rata.

Ani Besant (Annie Besant), predsednica Teosofskog društva, ponudila je 1909.g., da objavi svetu kako je Rudolf Štajner reinkarnacija sv. Jovana Evangeliste, ukoliko bi on podržao njenu tvrdnju da je Krishnamurti nova inkarnacija Hrista. Rudolf Štajner je odbio ovaj "lopovluk" [GV, str. 79], što je dovelo do njegovog isključenja iz Teosofskog društva.

Štajnerova beskompromisna posvećenost istini jasno ukazuje na to da on nije bio član ovih tajnih društava. Izložio je njihove planove i zbog toga bio napadnut. Njegovo zdanje, Geteanum, spaljeno je a on je bio otrovan. Nacisti su pokušali da ga ubiju.

Deo Štajnerove misije bio je da objavi delovanje reinkarnacije i zakone karme u sklopu hrišćanstva. On je, isto tako, iskoristio svoju obdarenost vidovitošću za izučavanje evanđelja, što je rezultiralo nizom predivnih knjiga.

Rudolf Steiner, *Karma neistinitosti (The Karma of Untruthfulness)*, vol 1 i 2. [GV] Rudolf Steiner, *Gegenwärtiges und Vergangenes in Menschengeste* (*Sadašnjost i prošlost u ljudskom duhu*)

Rudolf Steiner, *Pad Duhova Tame (The Fall of the Spirits of Darkness)*, [GH]

Rudolf Steiner, *Die Geistige Hintergründe des Ersten Weltkrieges (Duhovna pozadina Prvog svetskog rata)* [CT]

Rudolf Steiner, *Izazov vremena (The Challenge of the Times)* [V]

Omraam Michael Aivanhov, *Vidélina #89* (predavanje od 23. avgusta, 1960.), Prosveta Publishing, 2001.

- više potražiti na:

http://www.henrymakow.com/rudolf_steiner_actually_oppose.html#sthas h.6rppZzbw.dpuf

Marta Kelc (Martha Keltz), **Rudolf Štajner: U Budućnosti**
Citati iz dela Rudolfa Štajnera

“Ljubav je bila osnovna snaga drevne orijentalne kulture... U tim drevnim vremenima na Orijentu je bilo malo od onoga što se kasnije iziskivalo od čoveka kada je odjeknula reč, koja je svoj najradikalniji izraz našla u izreci drevne Grčke, ‘Spoznaj samoga sebe!’... U Aziji se sve to uopšte nije moglo ni primetiti ni proučavati. Skretanje pogleda prema unutra bilo je, da tako kažem, paralisano. Ali, uz pomoć onoga što su ljudi sa Istoka doneli u zapadne misterijske centre, pošto je njihov pogled veoma dugo bio usmeravan prema spoljašnjem [‘To ti jesi’]... sada su bili u stanju da proniknu u unutrašnje biće čoveka... [To] Ja je moralo da bude ublaženo i otvrdnuto u onoj oblasti koja se nalazi u čoveku kao središte uništenja/razaranja. A, sa tim Ja čovek ne može da živi na suprotnoj strani od spoljašnjeg čulnog sveta.” - Zlo i Snaga Misli. “U odnosu na naš moralni život, naše razumevanje sveta i u odnosu na sve one aktivnosti naše duše svesti, prvo moramo da postanemo nesebični. To je ubuduće zadatak, dužnost naše sadašnje kulture. Ljudski rod mora sve više i više da postaje nesebičan; u tome leži budućnost pravog življenja i svih delā ljubavi koje zemaljsko čovečanstvo može da izvrši.” - Četiri Hristova žrtvovanja. “...U šestoj kulturnoj epohi, sva materijalistička ubeđenja, uključujući i nauku, biće smatrani za zastarelo sujeverje. Ljudi će, naravno, kao nauku prihvatiti samo one oblike znanja koji su zasnovani na duhovnom, na pneumatologiji.” - Priprema za šestu epohu. “...Kada dosegne najviši stepen duhovnosti, ljudsko biće poprima oblik Mihajla koji okiva zlo u svetu, zlo simbolizovano likom zmaja.” - Okultni Znaci i Simboli. “Poznato vam je da će se jednog dana Mesec ponovo sjediniti sa Zemljom. Astronomi i geolozi koji žive u svetu apstrakcija, smeštaju to ponovno sjedinjavanje Meseca sa Zemljom hiljade i hiljade godina ranije. Ali to je samo iluzija. U stvarnosti to uopšte nije tako jako daleko.” - *Slika evolucije Zemlje u budućnosti*. Iz prošlosti.

O Rudolfu Štajneru (1861-1925) i njegovim dostignućima danas postoji obilje informacija u hiljadama pojedinačnih ili grupnih inicijativa širom sveta, u stotinama publikacija te publikacijama njegovih predavanja i knjiga, od kojih su mnoge dostupne na internetu, kao celina ili samo delom, i u izvornom obliku na nemačkom jeziku i u bezbrojnim prevodima. Ti su podaci dostupni u daleko većoj meri nego dobro poznati životi Aristotela i Tome Akvinskog, te adekvatno obuhvatanje veličine života Rudolfa Štajnera i njegovih postignuća prevazilazi okvire sažetih članaka, dostignuća koja su bila omogućena samo aktivnom saradnjom duhovnog sveta, doprinosom brojnih pomagača i ljudskih i božanskih. Pretpostavimo da je bilo moguće ukratko rezimirati njegov život - šta bi moglo da se napiše? Činjenica je da su, neposredno pre užasnih događaja u svetu koji su izazvali najviše zaprepaštenja i neshvatanja početkom i sredinom dvadesetog veka, Rudolf Štajner i njegovi saradnici bili primeri kako bi ljudska bića mogla da prožive svoje živote na Zemlji, na najvišim i najproduktivnijim nivoima ispunjenosti uprkos teškim ili bolnim pojedinačnim sudbinama. Bila su data i pokazana obnavljanja za sve aspekte vanjskog i unutrašnjeg života. Spolja gledano, u duhovnom

uzdizanju arhitekture, u euritmiji, drami, umetnosti, skulpturi u drvetu, muzici, obrazovanju i kurativnom obrazovanju, društvenom životu, političkoj svesti, ekonomiji, nauci, religiji, medicini i poljoprivredi. Iznutra gledano, kroz najtemeljitiše ikada date smernice za direktno doživljavanje živog duhovnog sveta, sveta kojeg čini mnoštvo duhovnih bića koja nisu vidljiva fizički ali mogu da se primete probuđenom svešću.

Vreme gledanja božanskog kroz “zamagljeno staklo” je prošlo; sve više i više postaju mogući susreti licem u lice. Svakako neće biti lako ostvariti takve napretke. Nužne su bolne žrtve; Priroda nas uči ovoj nepobitnoj činjenici. Samo se na putu ka zlu nude obećanja da će biti lako, ali zlo samo u početku može da simulira istinu i dobrotu, ono može samo da obmanjuje kao što se to dogodilo u 20. veku, a to je potpuno suprotno onome što je ponuđeno kroz novu vladavinu Duha Vremena, Arhangela Mihajla (oko 1879-2230). “Ako socijalizam, u sirovom materijalističkom obliku u kojem se pojavljuje danas [1918] pokuša da se nametne čovečanstvu, to će ljudskom rodu doneti najveću nesreću. To je simbolizovano kroz Ahrimana, u svim njegovim formama, u podnožju naše Grupe.” - Drevni Mitovi.

Kakva bi, u dubljem smislu, mogla da bude percepcija budućnosti, šta se zapravo dogodilo kao posledica pogrešne ili zastarele vlasti u 20. veku: oko 160 miliona smrtnih slučajeva (iz: Zločini protiv čovečnosti).

Da bi se ostvario pomak u svesti u budućnosti je nužno nekako u 20. veku zaobići ono što se još nadnosi iz prošlosti poput neke džinovske zveri, još žive, još preteće. Ko može da posumnja u to da se u onome što je viđeno u 20. veku, “vremenu velikih odluka, zbiva veliko ponavljanje ova tri prehrišćanska doba koja se ponavljaju u eri hrišćanstva samo obrnutim redom.”

U prvom hrišćanskom milenijumu, mudrost Solomon bila je ono preko kojeg su ljudi nastojali da shvate prirodu i suštinu Događaja Hrista. U drugom milenijumu posle Hrista, doživljaj Mojsija ponovo je zaživeo kao moćno otkrivenje u čoveku. Abrahamova epoha, koja će “neminovno doneti važne posledice u onome što nosi,” počela je u 2000., a u ovom trećem milenijumu posle Hrista, u ovoj novoj Abrahamovoj epohi “prvi znaci osobine prirodne vidovitosti postaće očigledni.”

Nastupanje Abrahamove epohe jeste jedan od najdubljih razloga zbog kojih je Rudolf Štajner izjavio da “razmišljanje srcem” treba da započne u 2000. godini. “Ono što je Abraham spustio za ljude u fizičku svest, ponovo će radi njih podići u duhovni svet.”

Pregled: velike epohe i ere njihove kulture, pregled nekog sadržaja iz prethodnih članaka iz ovog serijala biće od pomoći, jednako kao i novi materijal. Ovde može brzo da se ukaže na popis velikih epoha i kulturnih era (od atlantske kataklizme). Velike epohe su sledeće:

Polarna
Hiperborejska
Lemurijanska

Atlantska
Post-Atlantska
Šesta velika epoha
Sedma velika epoha
Sedam post-atlantskih kulturnih era:
Indijska era - Rak, Kancer, 7227 - 5067 BC
Persijska era - Blizanci, Gemini, 5067 - 2907 BC
Egipatsko-kaldejsko-babilonska era - Bik, Taurus, 2907 - 747 BC
Grčko-latinska era - Ovan, Aries, 747 BC - 1413 AD
Anglosaksonska i germanska era - Tiba, Pisces, 1413 - 3573 AD
Ruska, Slovenska era - Vodolija, Aquarius, 3573 - 5733 AD
Američka era - Jarac, Capricorn, 5733 - 7893 AD

Postojala su tri velika prethodna planetarna utelovljenja Zemlje, nazvana Saturn, Sunce i Mesec, a posle Zemlje (Ljubav i Ja), u budućnosti, postojaće tri nova utelovljenja zvana Jupiter, Venera i Vulkan. Tri buduća utelovljenja poslužiće da se dovrši razvoj tri viša tela ljudskog roda: Spirit Self (Manas), Jupiter; Životni Duh Life Spirit (Buddhi), Venera; Duhovni čovek Spirit Man (Atma), Vulkan. Preobražavanje astralnog tela u Manas, eterskog tela u Buddhi, i fizičkog tela u Atma jeste više delovanje Ja i odvija se u kontinuitetu. Na primer, prevladavanjem loših navika razvija se Buddhi.

Na Saturnu je razvijeno fizičko telo, na Suncu etersko telo a na Starom Mesecu astralno telo. Od početka do sredine lemurijske epohe Mesec je postepeno bio istiskivan od Zemlje, iz oblasti koja je danas poznata kao najveća vodena masa na svetu, Tihi okean. - Kosmičko pamćenje.

U evoluciji ljudskog roda, indijska era je povezana sa američkom erom, persijska sa rusko-slovenskom erom, a egipatsko-kaldejsko-vavilonska sa anglosaksonskom i germanskom erom (naše vreme), dok je grčko-latinska era, tokom koje se dogodio Misterijum na Golgoti, jedinstvena i neuporediva.

Rezime: Polariteti Lucifera i Ahrimana, sadašnji svet, planetarna i nebeska kretanja, poimanje sveta, smešteni su u kosmos radi duhovne i evolucije ljudskog roda. Moglo bi se, u metaforičkom smislu, reći da univerzum duhovnih bića gotovo bez daha iščekuje sledeće slobodno odabrane poteze ljudskih bića, tih stvorenja na dnu svega, posebno onih malobrojnih koji su moralno i duhovno budni ali isto tako i onih brojnih dobronamernih ali još neodlučnih pojedinaca. Prečesto se iziskuje čin hrabrosti da bi se neko rukovodio istinski nesebičnim činom protiv uobičajene najezde samozadovoljnih, koristoljubivih materijalista (u smislu buržoaskog poimanja konvencionalnog, samozadovoljnog, materijalističkog, itd.). Ipak, mnogi počinju da zaustavljaju strašnu plimu. U hiljadama neopevanih središta malih zajednica, još su veoma žive Vera, Nada i Ljubav, te Istina, Lepota i Dobrota.

“Povezanost čoveka sa svetom objavljuje nam se suzama na njegovom licu, i njegovim oslobađanjem od svih nižih stvari koje teže da ga zadrže dole, u osmehu na njegovom licu.” - Putevi iskustva.

Drvorez Grupe, *Die Gruppe*, koji je preživio paljevinu podmetnutu u novogodišnjoj noći 1922/1923 još može da se vidi u “Drugom Geteanumu” u Dornahu, Švajcarska. Ovom skulpturom, koju su stvorili Rudolf Štajner i Edit Marion⁹, predstavljena je trijada kosmičkih sila. “Reprezentant Čoveka” u središnjem delu kontroliše snage dva krajnja pola te je to i opis Hrista između dve krajnosti, Lucifera i Ahrimana. Prva i najviša asocijacija pri pogledu na ovu skulpturu je slika raspelog Spasitelja u srednjem od tri krsta na Golgoti. “Tu oni razapeše Njega, a sa Njim i drugu dvojicu, po jednog sa svake strane a Isusa između njih.” - Jovan 19:18.

Druga dvojica su obični ljudi koji su zapali u uneravnuteženost i grešku usled mračnih aspekata sila dva pola. Dva suprotna polariteta trijade zapravo su danas naseljena bićima Lucifera (na tamnoj strani, Đavo) i Ahrimana (na tamnoj strani, Sotona). Lucifer je nekada boravio an Veneri a Sotona je još blisko povezan sa mračnom stranom Saturna. Tokom tri godine svog života u ovojima Isusa, te svojom smrću, Hrist je nadvladao snagu Lucifera. Međutim, nije nadvladao snagu Ahrimana, jer je znao da će još dugo u budućnosti Sotona biti potreban čovečanstvu. To ukazuje na to da su Lucifer i Ahriman, na svojim pravim mestimai - gde ne žele da ostanu - bitni za ljudsku i kosmičku evoluciju.

Lucifer, koji je čovečanstvu doneo slobodu i slobodu izbora te mnoge druge darove i vrednosti, utelovljen je u Kini u trećem milenijumu pre Hrista; Ahriman će se uteloviti početkom našeg trećeg milenijuma nove ere. On neće proći kroz detinjstvo nego će useliti u pripremljeno ljudsko telo koje je dospelo do 30. godine života. Hrist se inkarnirao u središnjoj tački vremena između inkarnacija Lucifera i Ahrimana. Kako je ranije navedeno, “Ključna tačka u evoluciji čovečanstva je 3. april 33. godine nove ere.” Hrist je hodao po Zemlji u telu samo tokom tri godine.

Ahriman, koji je posrednik Angra Mainyu (neprijateljskog duha, zlog duha) u Zoroastrizmu, jeste duh razaranja i bog naše moderne tehnologije i materijalizma. Lucifer uživa u “industriji zabave” koju je tehnologija omogućila kroz film, radio, televiziju, kompjuter, itd. List primera i varijacija u kulturnom životu koji proizilaze iz ovog dvoga bila bi veoma opsežna.

Mada, kao posvećenik, Rudolf Štajner nije mogao da otkrije određene pojedinosti o inkarnaciji Ahrimana, rekao je da će biti potrebno da Ahriman ostane nepoznat, te će stoga Ahriman imati običan izgled i uobičajeno anglosaksonsko ime, kao što je Viljem Smit (William Smith). Ahriman će se ovaplotiti u geografskoj oblasti “gde snage koje struje ispod imaju najviše uticaja na udvojenost.” Najveća sklonost ka udvojenosti pojavljuje se tamo gde se planinski venci protežu od severa ka jugu, gde je čovek blizu magnetnog severnog pola: “To je mesto gde se razvija afinitet

⁹ Edith Louisa Maryon (1872-1924) vajarka rođena u Engleskoj, zajedno sa Utom Vegman (Ita Wegman) pripadala je najužem krugu okupljenom oko Rudolfa Štajnera. (n.p.)

za mefistofelsko-ahrimansku prirodu preko spoljašnjih uslova.” - iz Geograske Medicine.

Takvi uslovi ukazuju na to da bi Aljaska i Zapadna Kanada mogle poslužiti kao dobro mesto za utelovljenje Ahrimana. Te oblasti takođe imaju rasprostranjena, ledom okovana okruženja. Kada će se tačno, početkom trećeg milenijuma, Ahriman uteloviti? On neće želeti da, kao Mihajlo i duhovna nauka, gubi vreme nastavljajući da ostvaruje napredak u svetskoj kulturi, efekte (Prve ezoterijske škole), čini se izvesnim da je on povremeno bio nadahnut Maitrejom te da je Maitreja za njega bio intuitivno Prisustvo.

U predavanju o Budi i Hristu, verovatno odgovarajući na ranije postavljeno pitanje, Štajner je rekao: “Mnogo toga što sam danas govorio može se potvrditi samo posredstvom okultnog istraživanja. Ipak vas molim da ne poverujete u ovo zbog toga što sam ja to rekao, nego to isprobajte svim onim što znate iz istorije - pre svega svim onim što ste spoznali vlastitim iskustvom - i potpuno sam siguran da što to bliže budete proučavali, više ćete potvrde nalaziti. U ovoj eri intelektualizma, ne pozivam da se pouzdate u svoje poverenje u autoritet nego u vašu sposobnost razboritog ispitivanja. Bodisatva 20. veka neće se oslanjati ni na kakvog vesnika da ga objavi kao Maitreju Budu, nego na snagu vlastitih reči; on će u svetu stajati na sopstvenim nogama.” “Inkarnacija” o kojoj se radi ne bi bila fizičko rođenje nego silazak ili ugrađivanje u osobu koja je napunila 30 ili 31 godinu. To bi bilo predodređenje te osobe i bilo bi uspostavljeno tokom postojanja pre života. Ostali “...koji će na taj način da zaposednu personalitet nekog ljudskog bića i koji se neće uteloviti kao deca, su, na primer, individualiteti poput Mojsija, Abrahama, Ezekijela.” - Napomena 10. Doba od 30 godina često donosi važne promene i nove nivoe znanja u običnom životu. Individualitet Rudolfa Štajnera i njegov personalitet prepoznatljivi su kao nastavak njegovih prethodnih života. Kada je pisao *Filosofiju slobode*, između 30. i 33. godine, to je bez sumnje bio novi nivo spoznaje, no on je tada već bio izgrađeni filosof koji je uživao veliki ugled. Važno je prepoznati Maitreju Budu kao arhetip, a arhetip može da se ispolji u više različitih personaliteta. Maitreja može da ima personu i Istoka i Zapada. Teško je, npr., odbaciti mogućnost da se Nagarjuni¹⁰ (1. -2. vek naše ere) pripojio Maitreja. Kada je reč o Maitreji, istočnjaci smatraju da ima svojstva udvojenog lika; poredi se sa Janusom, koji je video i prošlost i budućnost a takođe i sa planinom Meru¹¹ na Himalajama, za koju se govorilo da su joj podzemni delovi u paklu a najviši vrh na nebesima.

Izučavanjem sadržaja predavanja *Principi duhovne ekonomije* u vezi sa pitanjima o reinkarnaciji biće rasvetljene misterije o kojima je ovde reč i

¹⁰ Nagarjuna (oko 150.-oko 250. n.e.) jedan od najpoznatijih budističkih filozofa posle istorijskog Bude. Smatra se da je, zajedno sa učenicom Ariadevom (Aryadeva), osnivač škole mahajana (Mahāyāna) budizma te da je razvio pradžnaparmiti (Prajñpāramitā) sutre i navodno otkrio te spise svetu pošto ih je oporavio od zmajeva (Nagas). Trebalo je, po tradiciji, da piše nekoliko studija o rasajana alhemiji. (n.p.)

¹¹ Nazvana i Sumeru, Sineru, sveta gora hinduističke, džajinističke i budističke kosmologije, središte svih - fizičkog, metafizičkog i duhovnog - univerzuma. (n.p.)

produbiti razumevanje složenih duhovnih procesa koja se tiču inkarnacija izuzetno naprednih individualiteta.

Dvojnost Dobra i Zla

Vreme uzdizanja Maitreja Bodisatve do Bude, u 5000. godini naše ere, obeležava promene u fizičkoj promene u fizičkoj i eterskoj konstituciji ljudskog roda, jednako kao i klimatske i promene životne sredine na Zemlji koje će postepeno dovesti do ledenog doba šeste velike epohe. Pojmovi označeni rečima “voda,” “Akvarijus” i “led” ukazuju na neophodnost fleksibilnosti unutar eterskog tela, tela koje održava životne struje koje donekle podsećaju na mrežkanje vode. Materijalističko poimanje sveta uzrokuje sve veću nefleksibilnost i stvrdnjavanje tog eterskog tela, koje stari. “

Vivahvant (indijski Vivasvant), prvobitno bog Sunca, uspostavio je obred u kojem je sok božanske biljke hoame (indijski soma, vrsta efedre) bio ekstrahovan i ritualno konzumiran. Zauzvrat Vivahvant je dobio sina po imeu Yima (indijski Yama), koji je bio odgovoran za sudbinu ljudske rase.”
- Napomena 31.

U hinduizmu, Yama je bog smrti i sudi o postupcima koji ponekad poprima izgled psa. U starom zoroastrizmu pas je smatran svetim.

U sedmoj eri - a zapravo počinje već u naše vreme - desiće se suprotni procesi i duša će početi da doživljava ispunjenje svog suštinskog postojanja samo odvajanjem od mineralnog tela.

Kao i kad se radi o Gautama Budi, Maitreja Buda će, posle svog uzdizanja, delovati isključivo iz duhovne sfere postojanja. U istočnjačkom verovanju se smatra da će ta sfera, nazvana Tusita, biti Maitrejina vlastita jedinstvena sfera.

U svom predavanju, *Slika evolucije Zemlje u budućnosti (A Picture of Earth Evolution in the Future, GA 204)*, opisano je kako će snage fizičkog tela opadati, opis u početku izgleda neobično, osećaj ili efekat koji se javlja čak i na ličnom nivou, kod svakog stvarnog pogleda na budućnost: “Čovečanstvo postaje sve mlađe i mlađe. Ljudska bića dospevaju do tačke u kojoj će se razvoj njihovog tela i duše nastaviti samo do određenog doba u životu. U vreme Hristove smrti, Događaja na Golgoti, ljudska bića su uglavnom mogla da se telesno i duševno razvijaju do 33. godine života. Danas je taj razvoj moguć samo do 27. godine života. U sedmom milenijumu telesna priroda će moći da se razvija samo do 14. godine. Žene će tada postati neplodne. Nastaće potpuno drugačiji oblik zemaljskog života. To je doba kada će se Mesec ponovo približiti Zemlji i postati deo nje.

“Krajnje je vreme da čovek obrati pažnju na moćne događaje oblasti postojanja izvan Zemlje. Ne sme da zapadne u neodređeno sanjarenje, niti u apstrakciju o nekom obliku božanskog, nego mora da počne bivati svestan velikih zbivanja koja su povezana sa njegovom evolucijom. On mora znati šta znači kad se kaže da je Mesec nekada napustio Zemlju i da će se opet vratiti Zemlji.

“Kao što je odvajanje Meseca bilo presudan događaj, takvo će biti i njegovo ponovno spajanje. Tačno je da mi, kao ljudska bića i dalje moramo nastanjivati Zemlju, mada se rođenje više neće odvijati na uobičajen način. Moramo biti povezani sa Zemljom i na drugi način a ne rođenjem. Moraćemo, međutim, da se do tada razvijemo u određenom smislu.”

Rudolf Štajner ovde ukazuje na preobražaj larinksa (grkljana) i ponovno pojavljivanje stvaralačkih snaga Reči. Opisao je kako će određene grupe u Americi, u sedmoj kulturnoj eri pokušati da obuzdaju normalne evolucijske procese omogućavajući nastavljanje fizičkog rođenja veštački. To su velike opasnosti materijalističke nauke, na primer, moderne nauke o genetici, eugenici i plodnosti.

Dom vulkanskih bića je sfera između Meseca i Merkura. Druga bića koja su u fazi opadanja descending su iz sfere Venere, Merkura i Sunca. O Mesecu, Merkur i Veneri se govori kao o nižim ili unutrašnjim planetama; one oformljuju eliptičnu krivulju oblika osmice u čijem središtu su Zemlja i Sunce. Nadređene planete, Mars, Jupiter i Saturn, slede svoju vlastitu putanju oblika osmice koja je izvan - ili okružuje i obuhvata - putanje Sunca, Zemlje i unutrašnjih planeta. “Venera i Merkur su daleko bliže/srodnije onome što živi kao kosmička realnost po sebi; druge su sličnije zvezdama stajaćicama.” - *Astronomija u odnosu na druge nauke*.

Mesec, Merkur i Venera su povezani sa nižim fizičkim telom i (navedenim redom) sa “lotosovim svetovima” sa četiri, šest i osam latica ili čakri astralnog i eterskog tela. Vulkan je zaokupljen fizičkom, mineralnom Zemljom. Silazeća bića “ne žele ništa drugo do da budu napredni čuvari onoga što će se dogoditi sa postojanjem Zemlje kada se Mesec ponovo sjedini sa Zemljom.” - Napomena 5.

Značajno je da je Nikola Tesla, u toku svojih eksperimenata, verovao da je bio u kontaktu sa inteligentnim bićima, posebno sa Venere. Bakar, metal Venere u Zemlji i ljudskim bićima, jeste metal povezan sa provođenjem elektriciteta.

Srebro je metal Meseca, živa je metal Merkura, a zlato je metal Sunca.

“... Sudbina je, van svake sumnje, deo ljudske evolucije na Zemlji, a to je sasvim dobro poznato mnogima od onih koji nastoje da odvrte ljudski rod od znanja duhovne nauke. Jer, ima ljudi koji su doista svesni saveznici ovog procesa uplitanja u zemaljsko postojanje. Ne smemo sebi više da dozvolimo da nas šokiraju izveštaji ove vrste. Takve činjenice su pozadina onoga što danas često govore ljudi koji su, prema starim tradicijama, donekle svesni toga i koji onda smatraju da je potrebno okružiti te stvari velom tajne... Međutim, što je otpor prema tim stvarima veći, mora da se kaže, a ja to stalno ponavljam, prihvatanje ili odbijanje duhovnonaučnog znanja je tim ozbiljnije pitanje koje se tiče celog čovečanstva.

“...Smatrati da oblik i građa neke životinje mogu da se shvate sredstvima kojima se služe anatomi i fiziolozi je besmislica. Dakle, sve dok ne shvatimo da je to glupost, senoviti razum ne može biti transformisan u živo, duhovno razumevanje sveta.

“...Postoje ljudi koji zamišljaju da mogu ostvariti svoje ciljeve promovirajući vlastiti duhovni razvoj a ostavljajući ostalu svoju sabraću u stanju neznanja.”

“...Korpus znanja koji se danas smatra naukom u suštini je proizvod Ahrimana, koji vodi čoveka ka zemaljskom uništenju i koji ga sprečava da stupi u sferu koju su bića uzvan Zemlje pokušavala da postave unutar njegovog domašaja od poslednje trećine devetnaestog veka.” - Napomena 5. Iz knjige *Tajna nauka u skici*.

Sadašnja i buduća kosmička i ljudska evolucija - “Nakon što sedma kulturna epoha dođe do svog kraja, Zemlju će zadesiti katastrofa koja se može uporediti sa onom koja se zbila između atlantske epohe i post-atlantskih era, a preobraženi zemaljski uslovi posle te katastrofe ponovo će evoluirati kroz sedam vremenskih razdoblja [Šesta velika epoha].”

Ono na šta se odnosi “Rat svih protiv svih” dovešće do kataklizmičkog kraja pete velike epohe. To će biti razaranje ogromnih razmera vatrenim olujama. Rudolf Štajner je opisao učesnike u ovom ratu kao grupe onih uključenih u užasne, razarajuće, moralne zamke, one koje još koriste Ja radi egoističkih namena. Te grupe mogu postati deo zle rase.

“Međutim, samo će ona ljudska bića u koja su utelovljene duše koje su se razvile na način moguć kroz uticaje grčko-latinske ere, i potom pete, šeste i sedme kulturne ere post-atlantske evolucije, biti u stanju da se izbore sa novoformiranim zemaljskim uslovima. Unutrašnje biće takvih duša će odgovarati onome što zemlja tada postane. Druge duše će tada morati da zaostanu... Duše koje, u periodu prelaska od petog ka šestom atlantskom razdoblju, stvore mogućnost za sebe da prodru u natčulno znanje snagama uma i osećaja, biće zreli za odgovarajuće uslove koji će uslediti posle sledeće velike katastrofe.”

Šireći se od vremena šeste kulturne ere u šestu veliku epohu, sfera Meseca će se ponovo sjediniti sa Zemljom. “Dobro čovečanstvo će kroz svoj razvoj ovladati korištenjem Mesečevih sila i time tako preobraziti i zli deo da ono, kao posebno kraljevstvo na Zemlji može učestvovati u daljoj evoluciji. Kroz to delovanje dobrog čovečanstva, Zemlja će, sjedinjena sa Mesecom, biti u stanju da se posle određenog perioda evolucije ponovo sjedini i sa Suncem te sa drugim planetama [u sedmoj velikoj epohi]. Potom će se, posle jednog prelaznog stanja, koje se pokazuje kao boravak u višem svetu, Zemlja preobraziti u Jupiter.”

U toku evolucionarne faze Venere, koja sledi fazu Jupitera, postojaće uzlazna skala tri ljudska kraljevstva različitog stepena savršenstva. Kasnije u evoluciji Venere, “odvojiće se posebno kosmičko telo koje sadrži sva ona bića koja su se protivila evoluciji, da tako kažem, ‘neotkupljivi Mesec’... Evolucija čovečanstva napreduje u potpuno duhovnom postojanju ka evolucionarnoj fazi Vulkanu, čije karakteristike nisu obuhvaćene vidokrugom ove knjige.”

“Sloboda neće zavisiti od onoga što je bilo predodređeno predhodnim uslovima nego od onoga što je duša postigla za sebe.”

U toku šeste velike epohe hrišćanstvo će moći da se potpuno pojavi u svojim pravim formama i namenama. “Vidimo da najviši zamislivi ideal ljudske evolucije proizilazi iz saznanja o Gralu,’ spiritualizacije koju čovek postiže vlastitim zalaganjima.” - v. deo “Contra Faustum i Manihejci” u drugom delu: Fra Tomas iz Žitija Šionatulandera (Schionatulander)¹² i sv. Toma Akvinski.

Sedam pečata u predavanju Apokalipsa sv. Jovana, Rudolf Štajner opisuje sadržaj Otkrovenja kao hrišćansku inicijaciju na putu imaginacije, inspiracije i intuicije.

Na tom putu inicijacije Jovan se uspinje kroz tri sveta jer mu je omogućeno da ima “određeni viši stepen viđenja unutar svoga Ja i astralnog tela dok je izvan fizičkog i eterskog tela.” Prvi pečat Čovekovog Sina (koji je prototip) ukazuje mu na to da usmeri svoju desnu ruku prema sedam planeta i to je inicijacijski znamen višeg stepena viđenja. “Ja bejah u duhu na dan Gospodnji,” piše Jovan u Otkrivenju 1:10-11, “i čuh iza sebe snažni glas poput trublje da govori, ‘Zapiši što vidiš u knjigu pa je pošalji u sedam crkava...’ ”

U vreme Hristovog boravka na Zemlji, Jovana je, kao Lazara, posvetio Hrist, ne tajno u hramu, kako su oduvek činili hijerofanti ili visoki sveštenici, nego otvoreno, da bi to ljudi videli. To je opisano kao Smrt Lazarev.” Jovan 11:1-44.

To je razlog zbog kojeg Rudolf Štajner ukazuje na Jovana (Kristijana Rozenkrojca) kao posvećenika sa najvišim stepenom posvećenja na svetu.

Opis Sedam pečata označava fazu imaginacijskog sveta, Sedam truba svet inspiracije a sedam čaša gneva Seven Vials of Wrath svet intuicije. Emil Bock¹³ (Napomena: 29) upućuje pitanje zbog čega anđeli izlivaju gnev iz čaša i zaključuje da čaše zapravo sadrže isceljujuću tečnost dobročinstva Božje ljubavi, ali kada je izliše na one nepripremljene da je prime, tečnost ima suprotno derjstvo i oseća se kao strašna kazna koja prži. Ovde se podsećamo na Arhangela Orifiela (povezan sa Saturnom), zvanog Anđeo Gneva, koji će vadati kao Duh Vremena posle Mihajla, oko 2230. godine. Dirljivo je kad se shvati da se i neka osoba najjednostavnije hrišćanske vere koja proučava Otkrivenje, ili neka osoba koja uopšte nije hrišćnin, može još da se vine mislima ili vizijom do najuzvišenijih visina duha, možda pita i sanja o značenju izraza “Onaj ko ima uho neka čuje...”

Sedam pečata će biti otvoreno tokom sedam era šeste velike epohe. Međutim, duhovni aspekti pečata, truba i čaša, zrače iz budućnosti, iz večnosti i isijavaju u istoriju sveta. Otkrivenje 9:13-21, odjek šest truba opisuje užasne događaje 20. veka, a u Otkrivenju 10, odjek truba sedmog

¹² Vitez iz Parsifala; pogledati Sergej O. Prokofijev, *Relating to Rudolf Steiner and Mystery of laying of the Foundation Stone*, Temple Lodge, 2008., gde se kaže: ...“na osnovu onoga što je Rudolf Štajner preneo Uti Wegman (Ite Wegman) proizilazi da je ova inkarnacija Šionatulandera, njegova vlastita; ... u razgovoru sa Elizom fon Moltke (Elisa von Moltke) i Valterom Johanesom (Walter Johannes) povodom priče o Gralu iz 9.v., Štajner je govorio o susretu Parsifala sa Sigune koja oplakuje smrt svog verenika - vitez Šionatulander gine od ruke Orilusa koji se takođe pojavljuje.” (n.p.)

¹³ Emil Bock (1895-1959), nemački antroposof, teolog, autor više knjiga iz oblasti hrišćanstva (*Apokalipsa sv. Jovana*, 1957; *Tri godine Hristovog života između krštenja i voznosenja*, 2006). Jedan od osnivača Hrišćanske zajednice, čiji rad su nacisti zabranili zbog 'jevrejskog uticaja'. (n.p.)

Anđela zbiva se krajem 20. veka, Mihajlo tada silazi s nebesa sa svojom malom knjigom da "Tajna Božija, kako ju je On najavio svojim slugama, prorocima, treba da bude ispunjena."

"Dolazak šeste korenske rase [Šesta velika epoha] najavljena je zvukom truba. Iz *Otkrovenja* 8:12,

'Četvrti Anđeo je zatrubio u svoju trubu, i trećina Sunca bi izbrisana, i trećina Meseca i trećina zvezda, te trećina njihove svetlosti potamni; trećina dana ne beše osvetljena a tako i trećina noći.'

"...Na kraju pete korenske rase [Peta velika epoha] samo će trećina onih koji su započeli evoluciju dospeti do neophodnog stadijuma razvoja." Ored toga, "Sedamdeset i dvojica Starešina bejahu pozvani da stupe u evoluciju i razviju se do daljih stadijuma. Opomena Zajednici koju su Starešine dobile da vode, ukazuje na to da je samo trećina uspela da stigne do cilja. Uzmemo li trećinu od 72 Staroste, ostaju 24 Staroste koji će još biti tu kada se otvori sedam pečata knjige." - Napomena 12.

Odabir iz knjige, *Okultni znakovi i simboli* - Sedam pečata: Prvi pečat: "To biće koje je unapred govorio os vemu onome što je danas u svetu je veliki prototip ljudihat Being who spoke forth all that is in the world today is the great prototype of men. Ono He spoke forth Saturn into the universe, Sunce, Mesec, Zemlja, Merkur, Venera i Jupiter. Sedam planeta na pečatu ukazuju na to. One su znak koji ukazuje na visinu do koje će čovek biti u stanju da se razvije. Njegova planeta će se tada sastojati od ognjene materije i on će moći kreativno da govori u tu vatrenu materiju. Ognjeni mač koji se pruža od usta lika to predstavlja- Sve će biti vatreno, stoga su stopala od istopljenog metala."

Drugi pečat: "...U drugom pečatu, u apokaliptičnim životinjama, lavu, orlu, kravi te čoveku prikazane su nam evolucijske faze čovečanstva. Postoji i uvek će biti sve dok Zemlja postoji, grupna duša za više ispoljavanje ljudi, što je predstavljeno lanetom u središtu pečata, mističnim lanetom znakom Spasitelja."

Treći pečat: "Vratimo li se milione godina unatrag u ljudskoj evoluciji, pred nama će se pojaviti druga slika... Tokom tih razdoblja ljudi nisu prolazili samo kroz fizičko preobražavanje nego isto tako i kroz duhovnu i astralnu transformaciju. Da bismo to sledili potrebno je da se uzdignemo do duhovnih svetova. Tamo može da se čuje muzika sfera, tonovi koji nadiru i teku kroz prostor u ovom svetu... harmonija sfera, koju okulista naziva 'zvucima truva Anđela', odjeknuće."

Četvrti pečat je slika Mihajlova sa knjigom: "[Čovek] će na kraju sjediniti svoju glavu sa Suncem i primiti više snage. To treba da se vidi u četvrtom pečatu u Sunčevom licu koje počiva na oblacima, na stenju i stubovima. U to buduće doba ljudsko biće će postati samostvarajuće kreativno po sebi self-creative. Kao simbol savršene kreacije okružuje ga višebojna duga."

Peti pečat: "Kada ljudi budu privukli Sunčevu snagu, Sunce će se ponovo sjediniti sa Zemljom. Ljudi će postati Sunčev bića i pomoću snage Sunca

biće u stanju da stvore bring forth sunca. Stoga je na petom pečatu žena koja nosi sunce.”

Šesti pečat je slika ljudskog bića koje je poprimilo obličje Mihajla koji okiva zlo u svetu, simbolizovano u liku zmaja.

Sedmi pečat: “Ono što će ljudsko biće morati da razvije kao pročišćeno zmijsko telo više neće delovati naviše, nego odozgo nadole. Preobraženi grkljan će postati kalež znan kao Sveti Gral... To će biti srž snage sveta i velike kosmičke suštine.”

Napomene

1. “Zakon” o kojem Rudolf Štajner govori, da personalitet, koji je bio inkarnacija Kristijana Rozenkrojca (Christian Rosenkreutz), ne može biti poznat u toku od sto godina posle tog utelovljenja (CR je bio utelovljen 1911.) ukazuje na to da se bliži vreme u kojem će moći da se zna o njegovoj inkarnaciji s početka 20. veka, no to će verovatno moći da objave samo “najviši posvećenici.” Na osnovu tog zakona, datuma prethodne inkarnacije u 1911., i znanja o njegovoj inspiraciji za *Izidu Otkrivenu/Izidu bez vela* u 1875., povratak u naše vreme može da se dogodi i njegova delatnost započne 2002. do 2012., i šireći se dalje izvan tog vremena. Džejms Gilen (James Gillen) je ponudio sledeće napomene iz izveštaja o Grofu de Sent Žermenu (Count de Saint Germain) iz knjige Cooper-Oakley: “Taj interval, na koji se Rudolf Štajner poziva, upućuje na period Urana (84 godine), i on o njemu govori kao o ciklusu povezanom sa novim impulsima. U leto 1875. (HP Blavacka je u transu primila *Izidu bez vela*) 10. avgusta, postojala je zanimljiva konstelacija, kada je Sunce bilo u konjunkciji sa Uranom (to je veliki rozenkrojcerski znak, takođe i u horoskopu Rudolfa Štajner), Merkur u konjunkciji sa Venerom (novi sadržaj primljen u dušu) a Mars stoji u opoziciji prema Plutonu (razaralačka inicijativa). Mars, Venera i Merkur mogu da se povežu sa Gospodarem Moriom (Master Morya)¹⁴ koji se identifikuje kao inspiracija *Izide bez vela* - skidanje vela da se omogući da intuicija deluje kroz istorijsku naraciju. Konjunkcija Uran - Sunce po meni zasigurno govori Kristijan Rozenkrojc, te mislim da možemo vodeti da su barem dvojica, gospodara bila uključena, ako ne i više njih kako su tvrdili teosofi. Rudolf Štajner kaže (GA 262) da je inspiracija za *Izidu bez vela* potekla od zapadnih posvećenika - onih istih koji su nadahnuli rozenkrojcere - u dušu Blavacke koju su pripremili posvećenici Istoka na takav način da je mogla da primi mudrost i tajne koje su se ulilvale (u nju). Ipak je, kroz ovaj proces stvarni

¹⁴ Po Blavackoj jedan od *gospodara drevne mudrosti*, koje su teosofi nazivali i adepti, starija braća ljudske rase, mahatme ili gospodari. Navodno su u periodu 1880-1885 pristali i dopisivali se sa dvojicom britanskih teosofa i ta pisma (*Mahatma Letters*) se čuvaju u Britanskoj biblioteci u Londonu. Blavacka smatra da je Moria 'prosvetljeno biće prvog zraka' koje je, zajedno sa Kuthumijem (Koot Hoomi), bilo njen vodič u procesu osnivanja Teosofskog društva. (n.p.)

- sadržaj bio iskrivljen usled konstitucije i načina primanja Helene Blavacke.” - James Gillen.
2. Moguće je da je taj među period bio znatno skraćen u toku našeg “vremena velikih odluka, velike krize koju pominju svete knjige svih razdoblja.” U predavanju *Karmičke veze (Karmic Relationships)*, Rudolf Štajner navodi da će se vodeći antroposofi vratiti krajem 20. veka; da je to bilo “gore zapisano duhovnim slovima. Radujte se zbog toga u svojim dušama.”
 3. Iz knjige Bena Šeparda (Ben Shephard), *Posle svitanja: Oslobođanje Bergen- Belsena, 1945. (After Daybreak: The Liberation of Bergen-Belsen, 1945)*, Schocken Books, Random House, New York, 2005: “...Tek sada, posle šezdeset godina, možemo da jasno osetimo šta se iz dana u dan zbivalo u tom logoru, pošto je poslednjih nekoliko decenija postalo dostupno mnoštvo novih materijala, dnevnika i pisama koje su tada pisale britanske bolničarke, lekari, vojnici i humanitarci preplavljeni inim što su osećali i morali to da zabeleže... Tek posle njihove smrti u 1990-ima te su priče obelodanjene.” “Major Ben Barnet (Ben Barnett) je zapisao: ‘Ne postoje reči engleskog jezika kojima može da predoči pravi utisak o sablasnom užasu ovog logora.’ Većina žena bile su Jevrejke, međutim u velikom muškom delu Logora 1: “bilo ih je svega 15 287. Najveću grupu činili su Rusi pa Poljaci. Zajedno su činili više od 60% zatočenika. Bilo je oko 500 Grka i otprilike isto toliko Francuza i Belgijanaca i Čeha, te 120 Holandana, plus veliki broj Jugoslovena. Nemaca je sve zajedno bilo 1600 i 1800, a bilo je i nekoliko stotina Cigana.” “Hospitalizacija je bila neophodna za 70 % zatočenika u Logoru 1 [bilo 41,000 ljudi] a najmanje 10 000 je umrlo pre nego što je dospelo do bolnice. Rasprostranjene su bile sve forme bolesti ali one najodgovornije za stravična stanja bile su tifus, glad i tuberkuloza.” Mnogi zatvorenici su umirali zbog toga što im je isprva davana nezdrava hrana. Procenjuje se da je 2000 skapalo od loše hrane.
 4. U XXVI predavanju *Osnova ezoterije, 1905.*, Rudolf Štajner opisuje evolucijske epohe i eren služeći se teosofskim izrazima i učenjima o Rounds, kraljevstvima, te sferama ili formama Globes or Forms. Na osnovu ovog opisa šeste kulturne ere mogu se samo naslutiti krajnji događaji šeste velike epohe u odnosu na broj: “U toj šestoj rundi Sixth Round na šestoj sferi Sixth Globe, u šestoj fazi svog razvoja, koja odgovara šestoj rasi [šeste velike epohe], biće doneta jedna važna odluka. Sve što je moglo da se razvije iz svih kraljevstava, sve će dostići stanje Devahane. Ukoliko neko nije napredovao do tačke da može da se uzdigne u stanje Devahane, ostaće u stanju životinje. To će se odvijati u skladu sa brojem 666, brojem Zveri.”
 5. U predavanju o Zaratustri, 1911., Rudolf Štajner ne posmatra dobro i zlo kao dualnost kao što: “...Doktrina Zaratustre nije puki dualizam, učenje o dva sveta Ormuzdovom i Ahrimanovom. Učio je da u osnovi ove dve struje u univerzumu postoji jedna sila iz koje se nastavljaju

obe, i kraljevstvo svetlosti (Ormuzd) i kraljevstvo tame (Ahriman). Starogrčki pisci nam kazuju da su jedinstvenost s one strane Ormuzda i Ahrimana, obožavali drevni was Persijanci kao živo jedinstvo, no danas je teško ponovo stvoriti tu ideju.”

6. “Kada govorimo o konceptu Vremena, sa jedne strane gledamo u budućnost a sa druge u prošlost. Vreme je, međutim, is welded into a circle; završetak se odvija u beskonačnosti. Tto je simbolično predstavljeno zmijom koja grize svoj rep...”

Reference

1. Rudolf Štajner, *Zlo i snaga misli u središtu čovekovog bića (Evil and the Power of Thought, At the Center of Man's Being)*, predavanje, 1921. []
2. Rudolf Štajner, *Četiri žrtve Hrista (The Four Sacrifices of Christ)*, predavanja, 1914. [GA 152]
3. Rudolf Štajner, *Priprema za šestu epohu (Preparing for the Sixth Epoch)*, predavanje, 1915. [GA 159]
4. Rudolf Štajner, *Okultni znaci i simboli (Occult Signs and Symbols)*, predavanja, 1907. [GA 101]
5. Rudolf Štajner, *Slika zemaljske evolucije u budućnosti (A Picture of Earth Evolution in the Future)*, predavanje, 1921. [GA 204]
6. Rudolf Štajner, *Drevni mitovi: Njihovo značenje i povezanost sa evolucijom (Ancient Myths: Their Meaning and Connection with Evolution)* predavanja, 1918. [GA 180]
7. Geoffrey Robertson, *Zločini protiv čovečanstva (Crimes Against Humanity)*, New Press, New York, 2000.
8. Rudolf Štajner, *Karmičke veze (Karmic Relationships)*, predavanja, 1924. [GA 235 do GA 240]
9. Rudolf Štajner, *Prava istina o drugom dolasku (The True Nature of the Second Coming)*, predavanja, 1910. [GA 118]
10. Rudolf Štajner, *Buda i Hrist: Sfera Bodisatva (Buddha and Christ: The Sphere of the Bodhisattvas)*, predavanje, 1911. [GA 130]
11. Rudolf Štajner, *Okultna istorija (Occult History)*, predavanja, 1910. [GA 126]
12. Rudolf Štajner, *(O) apokaliptičnim spisima / (On) Apocalyptic Writings/*, predavanja, 1904.
13. Rudolf Štajner, *Ezoterno hrišćanstvo i Misija Kristijana Rozenkrojca, Zora okultizna u moderno doba (Esoteric Christianity and The Mission of Christian Rosenkreutz, The Dawn of Occultism in the Modern Age*, deveto i deseto predavanje, 1912. [GA 130]
14. Rudolf Štajner, *Ezoterno hrišćanstvo i Misija Kristijana Rozenkrojca, Rozenkrojcersko hrišćanstvo (Esoteric Christianity and The Mission of Christian Rosenkreutz, Rosicrucian Christianity)*, predavanje, 1911. [GA 130]

15. Isabella Cooper-Oakley, *Grof Sent-Žermen, mistik i filosof (The Count of St. Germain: Mystic and Philosopher)*, Kessinger Publishing, 2005.
16. H.P. Blavatsky, *Izida bez vela (Isis Unveiled, Vol. I)*, The Theosophical Publishing House, Wheaton, Illinois, izdanje iz 1972. Prvi put objavljeno 1877.
17. Rudolf Štajner, *Moj životni put (The Course of My Life, 1861-1907)*. Online kao *The Story of My Life*, autobiografija), [GA 28].
18. Rudolf Štajner. *Tajna nauka u skici (An Outline of Occult Science)*, 1910. [GA 10]
19. Rudolf Štajner, *Kosmičko sećanje, preistorija Zemlje i čoveka (Cosmic Memory, Prehistory of Earth and Man)*, 1904.
20. Rudolf Štajner, *Metamorfoze duševnog života - Staze doživljaja duše (Paths of Experience, iz Metamorphoses of the Soul)* predavanja, 1909. [GA 58]
21. Rudolf Štajner, *Geografska medicina (Geographic Medicine)*, predavanja, 1917. [GA 178]
22. Rudolf Štajner, *Uticaji Lucifera i Ahrimana (The Influences of Lucifer and Ahriman)*, predavanja, 1919.
23. Rudolf Štajner, *Ezoterijska kosmologija (An Esoteric Cosmology, Lecture XVII, Redemption and Liberation)*, 1906. [GA 94]
24. Rudolf Štajner, *Kako se postižu saznanja viših svetova (Knowledge of the Higher Worlds and Its Attainment)*, 1904. [GA 10]
25. From Jesus to Christ, Lectures by Rudolf Steiner, 1911.
26. The East in Light of the West, Lectures by Rudolf Steiner, 1909.
27. The First Esoteric School, 1904-1914, including The Golden Legend, Published by Etheric Dimensions Press, 2005.
28. The Principle of Spiritual Economy, Lectures by Rudolf Steiner, 1909. Published by SteinerBooks, 1986.
29. The Apocalypse of Saint John, by Emil Bock, Floris Books, 2006.
30. The Tragic Wrestling with Knowledge, The Secrets of the Future Sixth Cultural Period, Lecture by Rudolf Steiner, 1915.
31. The Zoroastrian Faith, Tradition and Modern Research, by S.A. Nigosian, McGill-Queen's University Press, Canada, 1993.
32. The Ambient Medium, A Play About Nikola Tesla, by Martha Keltz, Studio Editions, 1995.
33. Astronomy in Relation to Other Sciences, Lectures by Rudolf Steiner, 1921.
34. The Apocalypse of Saint John, Lectures by Rudolf Steiner, 1908. Published by SteinerBooks, 1993.
35. Most of the books and lectures cited are available online on the Rudolf Steiner Archive, at rsarchive.org.
36. Illustrations by Martha Keltz
37. Rudolf Steiner: Into the Future - A Brunnen von Christus Article © 2011